

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6 soros petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

Szűrtés petty sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

STAUER JÓZSEF

Vasárnap, november 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Chorin Aradon.
- A mi utcánkból.
- A hadügyminiszter és az aradi vértanúk.
- Milliárdosok és százasoros milliomosok.
- Megszökött tudósok.
- A munkásbiztosító pénztár az új közkórházért.
- Vasárnapi rimék.
- Az új végrendelet.
- A siker títka
- Tarkaságok.

Kibontakozás.

Irta: Nemess Zsigmond dr. orsz. képviselő.

A béke meghiusult és akadnak akik tettetett naivitással kérdik miért? Miért? Egyszerűen csak azért, mert akik ellenkeznek ezek egyöntetűen még azt sem tudják megmondani, hogy tulajdonképpen mit is akarnak.

Kivánják „a 9-es bizottság programjának teljes végrehajtását”. Értjük. Kivánják a „zászló és jelvénykérdés rendezését” még ezt is értjük. Ezek a véderő javaslattal kapcsolatosan tárgyalható konkrét kívánságok, de itt azután ám meg is kellene állapodni egy kissé; nem pedig bele keverni olyan további egyebeket, melyek a kívánalmak komolyságát csak lerontani hivatják. Még az „anyagi” szempontokat is ki kell most kapcsolni, mert vagy feltétlenül és égetően szükséges a véderő gyökeres reformálása és teljes kifejlesztése — ekkor erőnk a végsőkig meg kell

tesztetni, lévén salus rei publicae a suprema lex — vagy elég jó az a véderő úgy a mint van, ekkor maradjon meg minden a régiben. Ez utóbbit azonban senki sem akarja. Mindenki egyetért abban, hogy a véderő legvitálisabb érdekeink kockáztatása nélkül mai elmaradt — hogy ne mondjuk — hanyatló állapotában tovább nem hagyható. Es ez természetes is; mert ennek a hadseregnek, ahol a mi fiaink is munkálkodnak, az a hivatása, hogy a mi portáinkat is védje. Ergo ezt a hadsereget jelenlegi összetételében is támogatnunk, sőt egyenesen szeretnünk kell. Az is bizonyos, hogy házam nyugalmáért, gyermekeim életéért semmi sem lehet sok. Végül elvitázhatlan, hogy állami létünk épségét biztosítjuk azal, ha a világi hatalmak soraiban számottevő tényezők maradunk. Hogy elbirjuk-e? Előttünk a beterjesztett legutóbbi költségvetés. Ez hosszas tanulmány, gondos kutatás, komoly számítások alapján készült és azt mutatja, hogy az ország „teherviselési képessége” a katonai terheket igenis elbirja.

Az „Ausztriának való kiszolgáltatásunkat” sem ez a javaslat hozza hirtelen. Ausztriának, ha úgy tetszik ki vagyunk szolgáltatva azóta, amióta vele összeszövetkeztünk. Ezt tehát most ne fesszegessük. Nincs erre se mód, se ok, se eszköz.

A „választó jog!” Ez is egészen más lapra tartozik. Ehhez a katonáék-

nak semmi köze. Ezt junktim nélkül és csak a legnagyobb nyugodtság közepette szabad majd megtárgyalni; mert ez sokkal nagyobb dolog ám, mint a véderőjavaslat.

Van azután ezen kívül több más sürgős és fontos ügy még, ámde ezek négy hónap óta mind-mind fennakadtak. Egyszerre csak megálltunk. Belejutottunk egy tarthatatlan, egy lehetetlen, egy összekuszált, végzetes helyzetbe. Ebből ki kell bontakoznunk, sürgősen és minden áron.

A nemzet a maga életének, vagyonának és becsületének megőrzésére legjobbait — választott képviselőit — küldte az ország tanácsházába; teljesítsék tehát a vállalt köteleességet becsületesen, férfiasan, legbensőbb meggyőződésük szerint. Az a feladatuk, hogy az ország dolgait megtárgyalják oly célból, hogy annak alapján határozat létesüljön. Céltaian időfecsérléssel a nemzet ideje pusztitódik; ez pedig drága és értékes, nem tűri a megállást. Sok itt a teendő. A teljesítendő munka programja nagy kereteiben ma körülbelül így mutatkozik: véderőtörvény, költségvetés, választói törvény, házszabály revízió. Ebből beillesztődnek természetesen még mindazon sürgős kulturális, szociális és gazdasági törvényhozási alkotások, melyek az állami élet mindennapi szükségletét képezik. Állapítsanak meg tehát valami sorrendet és fogjanak bele végre valami munkába. Dolgoz-

Kicsapott légátusok dala.

— Emőd Tamás most megjelent kötetéből. —

Debrecen felől kong a vészharang,
Talpunk alatt a hajdusági hant.
A nap tüzel, a rezgő yárfa zug,
Hajrá legények, hosszú még az út!
Ménes dobog, futó szél énekel,
Bátor, betyáros, vig nórára fel!
Nagy ur az Isten: ma vesz, holnap át,
Hajtsuk fenélig Utkon poharát.

Magyar falvakban töltjük a nyarat,
Prédikálunk magyar menybolt alatt,
Orcánkra süt a nap, az ég szíve
És menydörögve zeng a szent ige.
Hej két hatások, óperenciák,
Miénk az élet! vig dalt vén diák!
Mi Kegyes Anyánk: nem oda Buda—
Vigan dümnyög még a diák-duda!

Már tündökölnék a bódogtetők,
Hangos csapszékék, néma temetők.
Már száll a dér, már költözik a nyár,
A papkisasszony álmodozva jár;
Kezébe könyv, — Szegvárt és Kartigám, —
„...Halott lovag jött hőszin paripán...”
És zug a szél, nyögnek a régi fák:
Halott lovag a kicsapott diák.

Sebaj, — hadd szóljon sip, dob, dáridó,
Ma nagy esküt tesz a holt légió:
(„Magyar földön és magyar ég alatt
Mind pogány módon vig magyar marad,
Korhely, de ur, nyakas, de nyiltszívű,
Holtaiglan kemény hajduhitű,
Vérük szentelt hullása lesz jele —
Ugy segéljen a Kálvin istene”).

Ha Szántovai beszélhetne!

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

Szántovai Lőrinc hosszú, szikár ember volt és valami kis hivatalból tartotta fenn magát, amit a vármegyeházán töltött be. A vármegyeháza meglehetősen nagy volt és elért abban az uristennek sok mindenféle bogara, mert különfélék voltak a munkák is, amiket így összeválogatottan csak elvégeztek valamilyen képen. Már most aztán, hogy irnok volt-e Szántovai Lőrinc, avagy sornok? az teljesen egyre megy, mert a következőkben kevés szó lesz az ő hivatalos funkciójáról, amihez mi amugy sem értünk.

A hivatalnoktársai fölötté negyra becsülték és megbácsizták Lőrincet, sőt szóba ereszkedett vele olykor egyik-másik aljegyző is, igen nagy tisztelettel adván föl a szót:

— Hogy van, édes öregem?

Szántovai ur ilyenkor kihuzta magát, fölényesen átnézett a tapasztalatlan fiatal emberen és igen nagy önérzettel válaszolt:

— Köszönöm, csak megvagyok.

Ha általában lehet szavakkal vállat veregetni, akkor ilyen alkalmakkor igen viharos vállveregetések történtek s a nagy iroda amerikai, akik véletlenül arra jártak, derékig hajlottak meg, örök, eldöntetlen kérdésnek hagyva, hogy kit illetett ez a nagy tisztelet?

Délután a kaszinókban telepedett meg és belemert az újságokba. A nyugalmazott gránicsár-kapitányok, akik olyan feszesen járkáltak a városban, mintha legalább is aktív generálisok volnának és nem idő nap előtt kiszuperált bakatisztek, hasznos eszmecserébe bocsátkoztak Szántovai Lőrincel egy-egy feltűnőbbnek tetsző napihir olvasása után.

— Ez különös, mit szól hozzá?

Szántovai odanézett pápaszeme fölött és kissé mérges lett.

— Mit szólok? Semmit se szólok. Nem érdekes a mai korszak embereivel csak szóba is állani. Az öreg kegyelmesnek is ez volt a véleménye.

Az öreg kegyelmes egy vén külön volt, akinek életmódjáról sokat beszélt valamikor az ország. Többnyire külföldön járt — minekután idehaza többrendbeli bakot lőtt a politikában — és a világ különféle tájékaival küldözte honmentő terveit a magyar államférfiak címére. Egyébként is rossz hire volt, az udvar szerette (talán épen azért, mert a közvélemény nem rokonszenvezett vele), egyebekben pedig azt beszélték róla, hogy spicli, aki képtelen más mezt öltetni magára, mint a miben az elnyomatás korszakában szerepelt.

zanak, ne csak folyton szavaljanak. Ez a mindig csak szavazás és négy havi egy helyben állás, kivételes állapotot létesített; ezen tehát másképp nem, csak kivételes eszközökkel lehet segíteni. Alljanak ki az ország legjobbjai — az ő választott képviselői — és hirdessék nyíltan, hogy ők a vállalt kötelességet legbensőbb meggyőződésük szerint úgy vélik legheylesebben teljesíteni, ha a nemzet egészséges vérkeringését továbbra is alákötni nem engedik.

Helyezzenek a Ház asztalára olyan indítványt, mely a pillanatnyi helyzettel szemben, mint rendkívüli és egészen kivételes eszköz, a végszükségben találja egyedüli indokát. Irja alá az indítványt és dokumentálja ezzel a maga becsületes hitét minden magyar képviselő, akinek meggyőződése az, hogy a létező bajt így orvosolni hazafias kötelesség. Döntsen a Ház a házszabály 202. §-ának megfelelőleg sürgősen és mondja ki, hogy a dátumtól kezdve minden ülés csakis a lapirendre tüzött „véderőről szóló törvényjavaslat” tárgyalásával veszi kezdetét, e tárgyalás semmiféle okból és címen a napirend tárgyalására szánt idő letelte előtt meg nem szakítható és a házszabályok 196., 197., 204. és 206. §§-okban körülírt teendők ezen idő letelte után az ülés végén intézendők el, a 207. és 223. §§-nak a tárgytól való eltérés kérése, valamint a zárt ülés megtartására vonatkozó határozmányai — a véderőről való törvényjavaslat tárgyalása alatt — csak netáni rendkívüli sürgős ügyben vehetők igénybe, amely sürgősséget esetről-esetre a Ház egyszerű szavazással állapít meg.

Ilyen, vagy ehhez hasonló indítvány elfogadása mellett az obstrukció — igaz — tovább folytatható, de már csak a beszédes obstrukció, mely a tárgyhöz szól. Más parlamentben a kloture még az ilyenre is záros határ-

időt tűz; nálunk végszükségnek kell beállni, hogy a négy hó óta dúló névszerinti szavazások cédasága helyébe a teljes szólásszabadság legyen ültethető.

Az ily tartalmu indítvány bejegyzéséhez és kifejtéséhez minden egyes képviselőnek joga van és csak tekintélyét növeli, ha azt legalább 150, vagy 200 képviselő írja alá. Ha már most a Ház az ilyen indítványt legfeljebb négy szónok meghallgatása után egyszerű szavazással határozattá akarja emelni az elnök, tisztán passiv szerephez jut. Az elnökség semmit sem kezdeményezett, a törvényhozásnak 150 vagy 200, esetleg még több indítványozási és határozási joggal bíró tagja az, aki házhatározatot provokál arra nézve, hogy néhány hétre és kizárólag a napirenden levő javaslat házszabályszerű letárgyalásáig szüneteljen-e a technikázás: igen vagy nem.

A házszabályok ezen szakaszainak egyetlen egy konkrét esetre való rövid idejű felfüggesztése, ha az házhatározat alapján történik, legbiztosabb s ere annak, hogy a mindenki által sovárgott béke mégis csak helyre áll.

Nemess Zsigmond orsz. képviselőnek fenti cikkében kifejtett béketervezés kapcsán a vonatkozó házszabályok rendelkezéseit ismertetjük. Nemess a 202 §-ból kiindulva, elejét óhajtja venni annak, hogy ezt az indítványt is megobstruálják; mert ezen §-szerint mellette és ellere csupán két-két felszólalás van megengedve. E § szószerinti szövege a következő:

202. §. „A Ház napirendjének megállapítására vonatkozó elnöki előterjesztés, vagy indítvány felett legfeljebb négy szónok meghallgatása után a Ház egyszerű szavazással dönt. Az ülés el nem osztható, míg a Ház napirendje megállapítva nincs.”

Az indítvány azon része, hogy a 196., 197., 204. és 206. §§-okban körülírt teendők az ülés végén legyenek elintézendők, olyan adminisz-

trativ természetű sorrendváltozás, mely nem tartalmaz házszabály módosítást, vagy felfüggesztést, így egymagában azonban a technikai obstrukció még nem szüntethető meg. Ennek csak a 207. és 223. §§ ok belevegyítésével lehet gátat vetni, mint amely §§ ok hatályának felfüggesztése már az erőlyes és kivételes intézkedés első állomását jelzik. A hivatkozott §§ ok szószerinti szövege a következő:

196. §. Az ülés kezdetén mindenekelőtt az előbbi ülés jegyzőkönyve, amennyiben az ugyanazon ülésben meg nem történt, felolvastatik és hitelesítetik. A jegyzőkönyv hitelesítéséhez legfeljebb négy szónok szólhat és a Ház a jegyzőkönyv hitelesítése s az eselleg tett módosítványok felett egyszerű szavazással dönt.

197. §. A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök a beérkezett előterjesztéseket és hivatalos beadványokat, tartalmuk rövid megemlékezésével bemutatja, névtelen beadványok nem mutathatók be. Bemutatja a tárgy rövid ismertetésével és a benyújtó képviselő nevének megemlékezésével azon kérévényeket, melyeket hozzá képviselők nyújtottak be. Hetenkint kétszer (szerdán és szombaton) felolvastatja az indítvány és interpellációs könyvet. Ezen felolvasás az indítványokra nézve bejelentésnek tekintendő, a Ház az indítványnak indoklás végzetli felvételére az elnök javaslatára minden vita nélküli egyszerű szavazással időt határoz s egyúttal kinyomatását és a tagok közti szétosztását e rendeli.

204. §. Az interpelláció, egy — a Ház asztalára helyezett — interpellációs könyvbe, az interpelláló képviselő nevének, az interpelláció tárgyának rövid jelzésével s a minisztereknek — kikhez intéztetik — megjelölésével vezetetik be. Az interpellációk mindig írásba foglalva, a napirend tárgyalására kiszabott időn kívül terjeszthetők elő s ugyanilyenkor adatik azokra a válasz is. Ha azonban valaki ettől eltérőleg rendkívüli sürgős esetben kíván interpellációt előterjeszteni, tartozik azt a Ház elnökénél előzetesen bejelenteni, ki, ha annak előterjesztését megengedhetőnek nem találja az illető képviselőnek kívánatára a Házhoz intéz ez iránt kérdést, mely kérdés felett a Ház vita nélkül, egyszerű szavazással dönt. A miniszter az előterjesztett interpellációra rögtön is válaszolhat. Különben 30 nap lefolyása alatt nyilatkozik és midőn a hozzá intézett valamely interpellációra felelni kíván, az iránt a Házat maga, vagy a Ház elnöke által — legalább egy nappal előbb — értesíti.

206. §. A kitűzött napirendet megelőző valamely felszólalás vagy kérdés felvetése a Ház elnökének előzetesen jelentendő be, ki az esetben,

Szántovai az ő környezetéből került a vármegyére az öreg gróf életének befejezte után s amint haladtak az esztendő, úgy vált a néhai agg excellenciás egyre kiválóbb profétává.

— Ezt is megmondta előre, azt is megjósolta! — jelentette ki olykor különösebb események idején Szántovai.

A kíváncsiabbak nem mulasztották el kérdezni:

— Nem hagyott emlékiratot hátra?

Szántovai igen haragosan fogadta a kérdést, de hát ez föl sem tűnt, mert ő mindig haragudott s előrenyújtott fejéből fő felé vetett tekintettel válaszolt:

— Engedelmet, nem beszélhetek. Végtére is azért bizott reám annyi titkot, mert tudta, hogy jó helyre kerül minden szó. Bizony isten, nem beszélhetek, pedig ha egyszer megszólalnék...

Megesett olykor, hogy az urak társasága unalmassá vált, talán őszi eső verdeste az ablakot, kedvetlen volt amugy is az emberiség, szóval összehordtak már tücsköt-bogarat, csak-hogy agyonverjék az időt. És emberekről szólván, megemlékezett valaki Szántovai Lőrincről is.

— Nem tudom, kiféle, miféle, de ur!

— Föltétlenül van az egyéniségében valami distingvál, — vélte a másik. — Ugye, titkára volt az öreg kegyelmesnek?

— Olyasféle, de azt hiszem mégis, hogy annál valamivel több. Rengeleg dolgot tud ez az ember, csupa fontos diplomáciai titkot.

— Mit ér, hogyha hallgat!

— S még hozzá hogy tud hallgatni!

— Le kellene egyszer itatni! — indítványozta valamelyik szeleburdi aljegyző.

— Hohó, Szántovai nem iszik bort! Eryetlen szenvedélye a szivar, de ezzel nem sokra megyünk. Az alkohol elveszi az öntudatot és megoldja a nyelvet, a nikotin szórakozottabbá tesz.

Egyszer bolond dolog történt. Előkerült egy szép német asszonyka a tiz esztendő fia val és ügyvédet keresett, aki tisztázná a jussát. A kereset a grófi vagyon ellen törtetett, illetve a kegyelmes agglegény örökösét akarta kissé kibolygatni a latifundiumból s állítólag írással tudta az asszony bizonyítani, hogy a fia grófi vér.

Nem csinált az esetből nagy titkot, mert úgy gondolkodott, hogy ügyének csak használhat a nyilvánosság s a botránytól sokan tartanak.

Megtudta a világ, hogy a német asszonyka voltaképen még leány és áldozata a különé mágánának, aki elcsavarta a fejét. (Isten ugyse, olyan szép fejecske volt az még mindig, hogy akár mást se csináljon vele az ember, mint egyre csavargassa.) Tudtul adatott mindenkinek, hogy majd összehasonlítások történnek az arcképe és a gyerek között, amiből aztán a bámulatos hasonlatosság révén minden kiderül.

A jogászok hamar összevesztek az eseten, hogy miképen kellene ezt a magyar-német ügyet rendezni és hogyan lehet egyáltalában hozzáfogni? Akadtak kárörvendők, viszont szkeptikus lelkek kijelentették, hogy az egész história közönséges zsarolási kísérlet.

— A gróf nyolcvan éves volt, mikor meghalt. Ez egy. Továbbá, ha a kontinens minden részéből előkerülnének hasonló követelőzéssel különféle asszonyszemélyek, igen nagy kérdés, hogy mi jutna a vagyontól egyre-egyre?

Fürge riporterek interviuolták a szép asszonyt, aki sokszor egész gárdával jelent meg az előkelőbb éttermekben s már-már veszélyeztetni kezdte a közkerkölcsöt.

Az alispánné, akit köznyelven a kíváncsi Lontikának neveztek, egy szép májusi délutón künn sétált akkortájt a vármegyeháza udvarán s tovább jutott a park felé, a melyre több hivatalos helyiség ablaka nyílt.

— Nini, Szántovai! kiáltott föl egyszerre.

— Hogy van kedves titkár ur?

A kedves titkár ur nagy igyekezettel törölte kabátja ujjába a tollat, közben egyre hajladozva.

— Bocsánatot kérek, azonnal felelek, csak fölveszem a rendes kabátomat.

— Sose bántsa, kedves titkár ur, nem a ruha teszi az embert. Épen erre jártam s meglátva magát, eszembe jutott valami.

— Óh, méltóztassék velem parancsolni, ezer örömmel állok a rendelkezésére.

— Nem olvasta azt a háborút, ami az öreg kegyelmes emléke fölött tört ki?

— Csak úgy futtában, könyörgöm, csak futtában.

— És mit szól hozzá?

— Bizony isten, nem nyilatkozhatok, instálom. Az nem lehetséges.

— Ugyan, hallja, hát kit kompromittál vele? Az asszonyt? Hiszen eléggé kompromit-

Az új végrendelet.

— Huszárcapitány és miniszteri tanácsos bünpöre. —

Lárvirati tudósítás.

Budapest, november 4.

Két előkelő ember bünpörével foglalkozott ma a budapesti járásbíró. Pap-Ragány István min. osztálytanácsos az egyik és Pap-Ragány Endre huszárszázados a másik. Az atyjuk vidéki földbirtokos és dúsgazdag ember volt és milliók vagyonáról egyformán végrendekezett. Vagy négy évvel ezelőtt az öreg ur nagybeteg lett és fiai odasiettek a beteg ágyához. Odabaza nem lehetett kellőképpen gyógyítani és ápolni, elhatározta hát a család, hogy a nagybeteg egy fővárosi szanatóriumban helyezik el.

— Majd én felutazom előre Budapestre és — mondotta István, az idősebbik testvér — keresek egy alkalmas szanatóriumot.

Az öccse, Pap-Ragány Endre huszárcapitány addig odabaza maradt atyja mellett s ez, mialatt együtt voltak — egy új végrendeletet csinált. Az új testamentum csak már, amikor meghalt az öreg ur, került elő s nagyon meglepte Pap-Ragány tanácsost. Arra ébredt ugyanis, hogy az újabb végrendeletben megrövidült vagy 100 000 koronával. Ebből támadt a háborúság, mely nemcsak a katonai bíróságot foglalkoztatta, de most a büntető bíróságnak is dolgot ad.

Nevezetesen Pap-Ragány tanácsos egy cirkuláré felét irt, amelyet megküldött az összes ismerősöknek. Benne bántó gyanúsítással illette fivérét, a huszárcapitányt, körülbelül ezeket mondva felőle:

— Az ilyen ember nem hordhatja tovább a tiszti kardbajtót.

Az irást átadta öccse felebbvalójának, Lázár tábornoknak is, majd szóval is elmondta a generálisnak, hogy fivére anyagilag megkárosította és ezt tudatosan követte el, amikor a már beszámíthatatlan beteg új végrendekezésre vette rá. Ilyest mondott ismerősöknek, egy Slezák Jánosné nevű uriaszonynak is.

Pap-Ragány Endre, a katonatiszt vizsgálatot kért maga ellen s amikor úgy találták katonáknál, hogy ártatlan, fellépett bátyja ellen s rágalmazás miatt jelentette föl. Ma tárgyalta ezt az ügyet Farkas Gyula dr. budapesti büntetőjársbíró. A vádlott miniszteri tanácsos a védőjével, Lengyel Zoltán dr.-ral jelent meg. A panaszos huszárcapitány nem jelent meg személyesen, a jogi képviselője, Várady Zsigmond dr. ügyvéd irodájának egyik tagja óvta az érdekeit a tárgyaláson. A váddal szemben Pap-Ragány tanácsos kijelentette:

— Csak az igazat mondtam.

— És mi a védekezés? — kérdezte a bíró.

— Amit tettem, nem tagadom, mert csak az igazat mondtam és soha mást.

A védője a főszólyt az elévülésre fektette, kijelentve, hogy Pap-Ragány százados később tett följelentést. Ennek a vizsgálásával aztán sok idő telt el és délig kihallgatták még, mint tanut, K. Lippich Elek min. tanácsost, aki az annak idején folyt becsületügyi eljárás egyik szereplője volt.

A bíróság azután megállapította az elévülést és a vádlottat felmentette.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kaszinó közgyűlése. Az „Aradi Kaszinó Egylet” november 12-én, vasárnap délután fél 5 órakor saját helyiségében rendes évi közgyűlést tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

(*) A Kölcsey egyesület választmánya e hó 4-ikén, hétfőn délután fél hatkor a városháza tanácstermében ülést tart.

(*) Polányi Laura dr. felolvasása. Ma délután 5 órakor tartja előadását a városháza disztermében Polányi Laura dr. Tekintettel az előadó egyéniségére és előadása tárgyának társadalmi aktualitására a felolvasás iránt városzerte nagy érdeklődés mutatkozik. Ez okból a rendező egyesületek ezután kéri fel a közönséget, hogy az első padosorokat lehetőleg a hölgyek számára hagyják üresen.

Milliárdosok és százsoros milliomosok. (A világ leggazdagabb emberei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Ma jelent meg Németország legelőkelőbb gazdasági folyóirata a „Plutus”, amely Martin Rudolf gazdasági író tollából egy cikket közöl a világ ama szerencsés halandóiról, akik a százmilliónál kezdődnek.

A cikk két részre oszlik, az első részben csak milliárdosokkal foglalkozik, a második rész pedig Poroszország 8300 polgárának címjegyzékét tartalmazza, akik közül a legutolsó is milliomos.

A világ leggazdagabb emberei Martin megállapítása szerint Rockefeller, Pierpont Morgan, Astor, Strahtona lord, Carnegie András és Rothschild lord. A hat férfiú ingó és ingatlan vagyona az író számítása szerint 1000 millió font, azaz 24 milliárd korona. Hogy ez mekkora vagyon, annak illusztrálására a következő példákat sorakoztatja fel Martin: Ha ezek az urak tőkét egyesítenék egy társaságban, akkor mindenekelőtt kifizethetnék Nagybritania és Irland 750 millió fontra rugó államadóságát és még elég pénzük maradna ahhoz, hogy megvásárolhassák a londoni nemzeti képtárt a South Kensington muzeumot és az angol flotta elsőrendű hadihajóit. Kétszáz millió fontért megvásárolhatnák az egész angol flottát és minthogy a tengeri hatalom ma első sorban pénzkérdés, ötszázmillió fonton egy háromszor akkora tengeri haderőt szervezhetnének és mivel ez nagyobb lenne, mint a ma egyáltalában fennálló hadihajók ereje, egyetlen tengeri ütközetben tönkretethetnék az egész világ haditengerészetét. Ha ezek az urak egyszer jótékonyági rohamot kapnának, megvásárolhatnák Nagybritania összes földbirtokait és ingatlanait és még ha el is engednék az összes bérlok és lakók béreit, még akkor is csak egy igen kis dolgot cselekedtek volna, mert csak 220 millió fontot kellett volna nekik kiadni az ingatlanok megszerzéséért, hiszen London összes házait meg lehet venni 44 millió fontért. Ha kedvük kerekednék és elhatároznák, hogy ők hatan egyedül laknak egy egész királyságban, megvehetnék egész Skóciát és még mindig maradna mit aprítani a tejbe, mert az egész 13 millió, Henckelé 5.

1901-ben meghalt az öreg Rothschild és már a következő évben, tehát 1902-ben a Rothschild vagyon elvesztette első helyét, mert ekkor vagyona 139 millió, Kruppé 187 millió, Henckelé 96 millió. A jövedelem: 5, 21, 6.

1908-ban Rothschild vagyona 107 millió, Kruppé 187 millió, Henckelé 177 millió. A jövedelem 4, 17, illetve 22 mill.

Harmadik helyen Hohenlohe Oehringen Keresztély herceg áll, aki Magyarországon a Tátrában is óriási ingallanokkal bír és aki értett ahhoz, hogy vagyonát igen rövid idő alatt megnövelje. Míg 1902-ben 59 millió márka vagyont és 5 millió márka jövedelmet vallott be, hat évvel később, 1908-ban már 151 millióra becsüli vagyonát. Martin szerint ez a páratlanul álló gyarapodás

a cink árának emelkedéséből és a herceg cinkbányáinak fejlesztéséből keletkezett.

A negyedik helyen áll Goldschmidt-Rothschild Miksa, aki mint fentebb láttuk, 1908-ban 107 millió márka vagyont és 4 millió márka jövedelmet vallott be. Az ötödik helyen van Plesz Henrik herceg 84 millió márka vagyonnal és 1.9 millió márka jövedelemmel. A hatodik leggazdagabb embere Poroszországnak Schaffgotsch Ulrik gróf, aki annak idején Felső Szilézia leggazdagabb örökösét, Gryzik Schomberg-Godulla Johannát vette feleségül. Ez egy szegény bányásznak a leánya volt, akit születése után rövid idővel Godulla Károly bányatulajdonos, aki maga is mint szegény bányász kezdte meg pályáját, adoptált. Mikor Schaffgotsch gróf eljegyezte, a király örökös porosz nemességét adományozott neki. A gróf vagyona 79 millió márka és 4.4 márka jövedelmet hajt. Érdekes, hogy Schaffgotsch vagyona 1905-ben csak 64 millió márkával volt kitüntetve, de 6 millió márka jövedelmet hozott.

A Rothschild családnak egy másik tagja, Rothschild Matild báróné a bécsi Rothschildnak majdnem 80 esztendőes leánya hetedik helyen áll 76 millió márka vagyonnal, 3 millió márka jövedelemmel. Ugyanezt a helyet folytatja el Beit Ede kereskedelmi tanácsos, a Lázár Speyer Ellissen világhírű bankoeg társtulajdonosa.

Tiele Winkler Hubert gróf a kilencedik leggazdagabb embere Poroszországnak. Sziléziában vannak óriási birtokai és a királyság 930 millió fontra van értékelve. Megvehetnék Nagybritania egész köszönékészletét, amelynek évi eladási ára 123 milliót tesz ki és ha ezt nyolc évig egymásután megtennék, akkor a világon senki szénnel nem fűthetne, csak ők. Kifizethetnék Nagybritania összes vámjait, adóit és sürgönydíjait évi 150 millió fonttal és bizonyára roppant népszerűvé tennék magukat ezáltal.

A rendkívül érdekes munka második része, mint említettük, 8300 porosz milliomos címét és nevét tartalmazza és egy külön rész bő életrajzát nyújtja azoknak, akik Poroszországban öt millió márkán felüli jövedelemmel bírnak.

Martin a következő érdekes módszer szerint állapítja meg az egyes plutokraták vagyonát és jövedelmét:

Kiindulási pontul veszi a porosz jövedelmi adóközpont statisztikáját, amely szerint a porosz királyságban özvegy Kruppé fizeti a legtöbb adót. A statisztika szerint Essen városában 1895-ben 119 millió márka vagyon volt megadóztatva. Ez a vagyon 1905-ben, tehát tíz év alatt, 214 millió márkára növekedett, de már 1908-ban csak 187 millió volt bevallva, ami 17 millió márka jövedelemnek felel meg. Ebből és a Krupp Frigyes részvénytársaság évi mérlegeiből Martin arra a következtetésre jut, hogy Krupp Frigyes főörökösének a jövedelme annyi, mint amennyi osztalékot fizet a részvénytársaság.

Második helyen áll 177 millió márka vagyonnal és 12 millió márka évi jövedelemmel Henckel-Donnersmarok herceg. De csak 1905. óta foglalja el ezt az irigylésre méltó helyet, amint az egy táblázatból kitűnik, amelyet Martin abból a céliből állított össze, hogy összehasonlítsa Poroszország három legnagyobb adózójának, a hercegnek Kruppéknak, továbbá a frankfurti Rothschildok vagyonának és jövedelmének szaporodását. Ebből az összeállításból kitűnik egész pontosan, hogy a Rothschild és a Krupp vagyon a tulajdonos halála és az örökösök osztozkodása folytán mikor forgácsolódott szét, míg a Henckel vagyon az egész időn át egy kézben maradt.

1895-ben Rothschildnak volt 204, Kruppéknak 119, Henckelnek 71 millió márka vagyona, míg a jövedelem ez évben: Rothschild 6.2 millió, Krupp 7.1 millió, Henckel 2.7 millió.

1899-ben Rothschild vagyona 266 millió

Kruppéké 148 millió, Henckelé 85. Jövedelem: Rothschildé 7 millió, Kruppéké 45,989 hektár 34 millió márkára van értékelve.

Mig a Schaffgotsch és Tiele grófok jövedelmét legnagyobb részt szénbányák hajtják, addig Henckel és Hohenlohe hercegek a pénzüket messze elágazó vállalatokba fektették és érdekes, hogy percentualiter Henckel herceg sokkal nagyobb jövedelmet hoz, mint Hohenlohe herceg. A legutolsó kimutatás szerint ugyanis 1908-ban Henckelnek volt 177 millió, Hohenlohnak 151 millió, Schaffgotschnak 79 millió, Tielének 74 millió márka vagyona. A jövedelme pedig Henckelnek 12 millió, Hohenlohnak 6 millió, Schaffgotschnak 4.5 millió, Tielének 3.8 millió márka volt.

A tizedik az előkelő névsorban Arenberg Engelbert herceg, aki ép olyan óriási kiterjedésű birtokkal bír Belgiumban, mint Poroszországban és Martin csak Porosz fekvőségei után 2.6 millió márka jövedelmet számít ki és ezért kellett a nábobnak a tizedik helyet megelégednie.

A politika nagy napja.

— Botrányt várnak hétfőre. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, november 4.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap úgy nyilatkozott, hogy remélhetően sikerülni fog neki Berzeviczy Albertet, a képviselőház elnökét maradásra bírnia, s az elnökválaság így elkerülhető lesz. A miniszterelnök tegnap egy jó órahosszat tárgyalt a Ház elnökével, s ma délelőtt ez a tárgyalás folytatódott. A tanácskozás részleteiről semmi sem szivárgott ki eddig, de a miniszterelnök kijelentéseiből s más jelenségekből, mindenki arra következtet, hogy a kormány Berzeviczyvel a házszabályok olyan értelmezésére és kezelésére folytat megbeszéléseket, amely az eddigivel szemben alkalmasabb lenne a technikai obstrukció korlátozására, esetleg megbénítására.

A technika tudva'evően az elmúlt négy hónap alatt örökös névszerinti szavazásokkal fojtotta meg a parlamenti tanácskozást s legföljebb elvétve, szórakozásképen nyult még a zárt ülések provokálásához. Mind a két módszer arra volt jó, hogy a napirend tulajdonképeni tárgyára, a katonai javaslatra ne kerüljön sor, csak akkor, ha a vitarendezők ezt néha — elveik föntartásával — megengedik. A kormány törekvése most arra irányul, hogy a Ház elnöksége ezt a gyakorlatot, amely a kormány szerint pusztán a házszabályok laza és elnéző értelmezéséből fejlődhetett ki, megváltoztassa s visszatérjen egy szigorubb értelmezéshez, amelyet a szükség s az eddig hiába elpazarolt méltányosság is megokolttá tesz.

Nem lesz erőszak.

Egyelőre tehát nincs szó sem erőszakról, sem a házszabályok rendelkezéseinek megváltoztatásáról, legkevésbé pedig valami házszabálycsinnyról, amely ellen az obstruktorok annyira fegyverkeznek. Csak arról van szó, hogy Berzeviczy és alelnök társai a szabályok alkalmazásában kezdjenek új rendet, olyat, amely a valódi parlamenti tanácskozás szellemét inkább megközelíti és kielégíti. Ezt hozzáértők szerint, el lehetne érni azáltal, hogy a kérvényekről, az elnökséghez érkező iratokról való névszerinti szavazásokat, amiből most a technika él, az ülés végére vessék, a zárt üléseken pedig, ha az ellenzék ilyenhez folyamodnék, csak a napirendre tűzött javaslatokról lehessen vitát kezdeni. A házszabályok címen való felszólalás lehetősége nyitva maradna ugyanilyen eljárás mellett is, de ez bizonyos készséget, invenciót és leleményt, szóval fáradságot és örökös készenlétet kíván, s nem olyan kényelmes kenyér, mint névszerint szavazni, azaz szavaztatni a többséget.

Tudomásunk szerint végső eredményében azt célozná ez az új rend, hogy az ellenzék legalább a beszédes obstrukcióra szoríttassék. Abban az esetben aztán, ha ez sikerül, a párhuzamos ülések következnenek. Mert a technikát az nem fárasztja ki, ha négy óra helyett nyolc órára kell berendezkednie, de a beszédes obstrukciót rövidesen agyon sorvaszthatja.

Az igazságügyminiszter a házszabályokról.

Arról, ami e részben a kormány szándékait és várakozásait illeti, Székely Ferenc igazságügyminiszter a házszabályok megszigorított kezelésére vonatkozó kérdéséről egy hírlapirónak így nyilatkozott:

— A házszabályok kezeléséről nekem az a fölfogásom s ennek szeptember hónapban a Ház nyílt ülésén is kifejezést adtam, hogy a tanácskozást lehetővé tegyék, nem pedig, hogy megakasszák. Ez ma is erről a dolgról a véleményem s azt hiszem, ebben annyira benne van minden, hogy hozzátennem ma sem kell semmit. És ez — hangsúlyozhatom, nemcsak a politikai nézetem: ez az én jogi véleményem is.

A hírlapíró azon kérdésére, vajon a miniszter a házszabályoknak ebben a fölfogásban való kezelésével elérhetőnek hiszi-e azt, hogy a technika minden fogása lehetetlenné válik és a Ház normális tanácskozási rendje helyreáll, az igazságügyminiszter válasza ez volt:

— Az így föltett kérdésre nem nyilatkozhatom. Ha erre a kérdésre választ adnék, az már a politikába avatkozás volna, a politika irányítása pedig nem az én föladatom. Arról még korai is volna minden nyilatkozat, mert ezek a dolgok csak most érlelődnek. Különben is, amikor a nagy kazánt fátik, akkor a kisütők dolga egészen mellékes.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma Berzeviczy Alberttel való tanácskozása után a munkapárt vezető emberei közül a két alelnökkel, Vojnics István báróval és Daniel Gáborral beszélgetett hosszabban, akik ugyancsak látogatást tettek nála. Félegykor Zichy János gróf kultuszminiszter érkezett a miniszterelnöki palotába, s jó óra hosszáig volt a miniszterelnöknél.

Justh és Polónyi a harcról.

Justh Gyula, aki a négy napos szünetet birtokán töltötte, ma érkezett vissza és mindjárt harcias nyilatkozatot tett:

— Semmi tudomásom nincs arról, hogy valami új béketárgyalásról volna szó — szölt Justh. Nem is hiszem, mert a dolgok már más irányban haladnak. *Velem nem tárgyalt senki se, nem is volna értelme, mert én határozott politikát vallok: meg kell teremteni az általános, egyenlő és titkos választói jogot. Véderő-reformról pedig csak akkor lehet szó, ha a magyar nemzet jogos követelményeit teljesítik, ha a nemzet nyelvi tekintetben kellőképen érvényesülhet a hadseregben. Volt idő, amikor ugyazólván magam állottam a választói reform követelése mellett, de ma már az egész ország hangosan, félreérthetetlenül követeli. Nemesak a függetlenségi kerületekben, hanem a kormánypártiakban is. Tisza István gróf utjában áll a reform megalkotásának, de ez nem baj. A hétfőn meginduló események igazolni fogják a mi harcunkat. Ha a törvénynek van még ereje ebben az országban, miiket le nem verhetnek.*

Polónyi Géza természetesen szintén a nyilatkozók sorába lép és egy interjúban ezeket mondotta:

— Ne tessék felülni az erőszakról szóló híreknek. Nekem az a meggyőződés, hogy mindaz, amit a kormány csinál, nem más, mint előkészítése annak az atciónak, hogy a házszabályrevízió jelszavával új választásokat rendezzenek. A helyzet legnagyobb hibáját abban látom, hogy az ellenzék még mindig nem egy-séges, jöllehet, már két közös bizottságot is kiküldöttek a pártok álláspontjának precizizálására. Beszélnek arról, hogy hétfőn megkezdődik az erőszak, nos, készületlenül nem találhat ez bennünket, a legstürgősebb feladata lenne, hogy közös bizottságot küldjön ki az ellenzék a harci taktika megbeszélésére. Én a börtömet szívesen viszem vásárra, de akkor tudni akarom, miért.

Polónyi végül kijelentette, hogy nem hiszi, hogy Berzeviczy addig, míg nem értesíti az ellenzék vezéreit, lemond tisztségéről. Ezt annál kevésbé teheti, — fejezte be Polónyi — mert az ellenzéki vezérekkel szemben valóság-gal obligóban van.

Betiltott fáklýásmenet.

A politika eseményeihez tartozik a szociálisták fáklýásmenetének betiltása is. A budapesti szociálisták november 8-ára, szerdán estére tüntető fáklýás felvonulást hirdettek. A választójog melletti tüntetés ilyen bejelentésére Boda Dezső főkapitány azt a választ adta a szociálistáknak, hogy a felvonulást nem engedélyezheti, mert estidőben nincs semmi garanciája arra, hogy a rendet fönn tudja tartani. Kérte a munkásvezéreket, hogy ebben az elhatározásában ne lássanak politikai tendenciát, mert ilyen nem vezette.

A munkapárt készülődése.

A munkapárt tagjai közül — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — ma már számosan a fővárosba érkeztek, úgy, hogy a klubhelyiség egészen megtelt ma este. Hétfőre a párt valamennyi képviselőtagja már Budapesten lesz. A miniszterelnököt megjelenésekor a körben névnapja alkalmából lelkes ünneplésben részesítették. Kluen Héderváry hosszú eszmeosert folytatott a Ház alelnökeivel s a pártkörben jelen volt miniszterekkel. Megjelent a pártkörben Tisza István gróf is, kivel a miniszterelnök kétfő estig tanácskozást folytatott. A miniszterelnök holnap újból érintkezésbe lép a Ház elnökségével.

Berzeviczy kultuszminiszter.

Azt már megirtuk, hogy Berzeviczy Albert házelnök valószínűleg a hétfői ülésen bejelenti lemondását. Most azt jelentik, — nem egészen megbízható forrásból — hogy Berzeviczy azonban nem lép le a politika porondjáról. Berzeviczy a kultuszminiszteri székbe kerül, ahol első dolga lesz *Szmrecsányi Lajos* fölszentelt püspököt az egri érsek mellé cum jure successionis kinevezni.

Zichy János vallás és közoktatásügyi miniszter maga, önként hagyja ott a miniszterséget. Megunta a sok bajt, amit neki Barkóczy okozott, másrészt nem tud beletörődni abba, hogy Tisza kerüljön a Ház elnöki székébe. Zichy visszavonul egyelőre a politikától és persona reservata lesz, aki aktíve nem, csak a trónörökös útján, a kulisszák mögül fog befolyjni a politikába. Erősen tartja magát különben az a hír is, hogy Zichy öfalsége személye körüli miniszter lesz. A politikai változások különben már a tegnapi nappal vették kezdetüket. Zichy tegnap Csikann bárónő temetésére Bécsbe utazott és ugyanekkor Barkóczy Sándor báró nem jelent meg a kultuszminisztériumban. Barkóczyt ugyanis minisztertanácsi határozattal elmozdították az *V. ügyosztály éléről* és vagy Boney helyére kerül vissza vagy pedig nyugdí-

jazzák — államtitkári címmel és jelleggel. Szóval Barkóczy fölfelé bukik.

Héderváry Zichyhez azt a kérést intézte, hogy ne távozzék Barkóczyval egyidőben, mert igen kiélezhetné a helyzetet a klerikálisok és liberálisok között.

Megszökött tudós nő.

— A rádium feltalálójának szerelmi botránya. — Hol van Curie asszony? —

Távirati tudósítás

Páris, november 4.

Özvegy Curiené, a rádium feltalálója, a Nobeldíj nyertese, Langevin tanárral megszökött. Langevin, aki a boldogult Curie egyik tanítványa, mesterének halála után viszonyt kezdett az özvegygyel. Nős és most két gyermekével együtt tűnt el.

Hát világ elejétől világ végéig, minden körülmények között és bármely halandóra nézve is legdöntőbb hatású és legellenállhatlanabb erő a szerelem! Nem menekülhetett végzetesen nagyszerű parancsa elől ez az egészen férfiasnak bevált asszony sem, ez a tetőtől talpig tudós nő, komoly, világhír birtokosa, mit balmozzuk a szokat: a korszakot jelentő rádium esoda megalkotója. Valóban, derültebb égből tűzebb menykőszénáció már nem is csaphatott le Párisra, az egész világra, az egész tudós társadalomra. Pierre Curie özvegye, a legpuritánabb nő, miután ura és munkatársa halála után egyetemi katedrát kellett nekiadni, akinek része volt már a Nobel-díjban, aki a feminizmus legkomolyabb diadala, s akit a leghevesebb harcok után csekély néhány szótöbbséggel lehetett csak visszazoritani a francia halhatatlanok keményfalu várától, negyvenhárom éves korában otthagya csapót-papót, kezeket oldott egy tanítványaival. Szerelmebe esett és azt a néhány esztendő, amije még van a földi boldogság számára, kizárólagosan biztosítani akarja magának.

Még nincsenek részletek a váratlan szenzációról. De lehet gondolni arra, hogy lendítő erővel szerepelt itt elkeseredés, bosszu, s minden asszonyos indulat, amivel fricskát akart adni a gögös és konzervatív Institutnak, amely nem tartotta méltónak a bebocátásra, csak azért, mert hosszú a haja és szoknyát visel. Pedig rászolgált erre a díszre sokkal inkább, százszorosan jobban, mint akárhány vasalt nadrágos, kiaszott akadémikus. Mert amilyen türeményes alakja ő a kutató, feltaláló tudománynak, olyan kiemelkedően tartalmas és energikus az életküzdélme. Orosz diákkisasszony volt, Szladovszka Mária, aki Varsóban született s mihelyt felsördült, elkapta a tudomány szomjuság. S szakadatlan kemény fáradsalmak közt tanulva, Párisban végzett, megszerezte a diplomát s rögtön fizika tanárnak nevezték ki a sévresi főiskolán. Önállóan az öntöttvas magnétikus tulajdonságának a tanulmányozásával kezdte a működését, így jutott el a rádióaktív testek sajátosságainak a kutatásához, önállóan előállította a szurok éreből a polóniumot s végül urával együtt a legnagyobbat érte el, a rádium feltalálását, amely a tudománynak és az életnek olyan kolosszális lökést adott. És könyve, amely Recherches sur les Substances radioactives címen már több kiadást ért meg, a tudomány új korszakának mériföldszlopát jelenti. Így aratta a legbecsebb sikereket, az urával, akit az utóán elűtött és megölt egy bércosi, s aki ezzel helyet csinált neki az egyetemen. Aztán megesezt a nevezetes kibukás. Berthelot, Branby, Pérot és még több elsőrendű tudóssal került szembe az akadémiai tagságért. Branby győ-

zött harminchat szóval az ő buszonnyolc szavata ellen. Ez januárban történt. Most pedig novemberben, madame Curie, Szadlovszka Mária egy szerelmi szenzációt talált az ő tudományos érdemeinek hódoló világ számára.

Párisból még a következőket jelentik a föltűnő esetről:

A Le Journal szenzációs szerelmi regényről rántja le a leplet. Curiené asszony, egyetemi tanárnő, Curie professzor özvegye megszökött Langevin fizikussal, a College de France tanárával, aki hat gyermek atyja. A lap munkatársa beszélgetést folytatott Langevin anyósával, aki ezt mondta:

— Szinte megfoghatatlan, hogy a nagy Curie özvegye, aki maga is világhírű asszony, elszöktette a leányom férjét. Langevin hosszú évekig tanítványa volt Curienak. Amikor Curie-t 1906-ban halálra gázolta egy kocsi, Langevin egészen az özvegy rendelkezésére bocsátotta magát s támogatta őt tudományos buvárkodásában. Vőm lassan-lassan mind több időt töltött Curie-né körében, mint családjánál. Három hónappal ezelőtt Langevin magához vette őt gyermekét s elutazott Párisból. Hatodik gyermekét, aki még csak két esztendőes leányka, feleségénél hagyta. Ugyanebben az időben Curie né is ismeretlen helyre utazott. Leányom a bírósághoz fordult a gyermekek végett s a bíróság akként döntött, hogy az őt nagyobb gyermeket a szülők fölvaltva tarthassák maguknál, míg a legkisebb gyermeket az anyának ítélte oda. Még nem tudjuk, vajon leányom válópört indít-e vagy sem. Lehetségesnek tartjuk, hogy Langevin visszatér családjához. Curie-nének Langevinhoz intézett levelei, amelyek birtokunkba jutottak, kétségtelen bizonyítékai szerelmi viszonyuknak.

A Journal szerint Curiené és Langevin arra törekszik, hogy házasságot kössön egymással. Langevin legutóbb még résztvett a természet-tudósok karlsruhei kongresszusán.

Párisi tudományos körökben különben demantálják a hírt és azt állítják, hogy Curiené nincs Párisban, hanem az ausztriai Zakopanyében tartózkodik egy nőrokonánál.

VÁROS ÉS MEGYE.

A munkásbiztosító pénztár az új köz-kórházért.

— Fölterjesztés a belügyminiszterhez. —

Az a nagyjelentőségű akció, amelyet Aradvármegye és Arad város törvényhatóságai új köz-kórház építése ügyében indítottak, igen közelebről érinti az aradi munkásbiztosító pénztárt is, amennyiben a pénztár állandóan nagyszámú tagot helyez el az aradi kórházban és ennek, illetve az új kórháznak tökéletesebb berendezése és felszerelése esetén még azon tagjait is a kórházba fogja utalni, akik ma előszeretettel fővárosi klinikákat, vagy kórházakat keresnek föl. Jóllehet az új kórházban tervezett magasabb ápolási díj érzékeny tehertöbbletet jelent — az eddigi 35.000 korona évi költséggel szemben mintegy 50.000 koronát — a pénztár igazgatósága tagjainak a modern higiénia követelményei szerinti kórházi ápolása érdekében örömmel fogadta az új kórház létesítésére vonatkozó előmunkálatokat, átirathat mindkét törvényhatóságot a kérdés gyors megoldására, az állami munkásbiztosítási hivatal pedig arra kérte meg, hogy a belügyminisztert a 2 korona 15 filléres napi ápolási költség jóváhagyása iránt keresse meg.

Az építési akció ügyében Aradvármegyéhez és Arad városához a mai napon intézett pénztári átiratnak a szövege a következő:

„Pénztárunk igazgatósága figyelemmel kísérvén az aradmegyei köz-kórház újjáépítését tárgyazó terveket, kötelességének ismeri a maga részéről is megkérni a tekintetes Bizottságot, hogy az új köz-kórház mielőbbi létesítése érdekében a lehető legnagyobb buzgósággal eljárni és megeszemenő áldozatokat is hozni méltóztatásuk. Főlétségesnek tartjuk a közegészségügy kereteit túllépő kérdés gyors és nagy koncepciójú megoldásának szükségességét bővebben fejtegetni. Erről a törvényhatóság vezetőségére — amint azt a közelmúltban való állásfoglalások is igazolják — annyira át van hatva, hogy külső érdekeltek tényezőinek megkeresésére szükség nincsen. Jelen átiratunk az eddig tett törvényhatósági intézkedéseknek hálás elismerése mellett inkább azt célozza, hogy böles körütekintéssel és a köz-kórház igazgató-főorvosának kiválóan gyakorlatias irányu javaslatainak figyelembe vételével az újonnan építendő köz-kórház helyéül oly telek szemeltessek ki, amely amellet, hogy már meglevő egészségügyi intézmények közelében fekszik, alkalmas legyen a közeljövőben létesítendő hasonló institúciók (fertőtlenítő intézet, járványkórház stb.) elhelyezésére is. Tiszteettel közöljük még, hogy egyidejűleg a napi 2 kor. 15 fillér ápolási költség engedélyezése érdekében a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatal utján a m. kir. belügyminiszter urat megkerestük.

Harc az árvaszékkel. Az aradi árvaszék, majd utána a városi közigazgatási bizottság elutasították özvegy Kintzig Ferencné jánosi lakost azzal a kérelmével, hogy az árvaszék szállítsa le gyámhatósági illetékességét kiskoru Kintzig Dénest illetőleg és tegye át Gömörvármegye árvaszékéhez. Az egybehangzó határozatok ellen Szőke Gyula dr., Kintzigné ügyvédje a belügyminiszterhez felfolyamodással élt és kérte a határozatok megváltoztatását, mert nem tartja méltónak az aradi árvaszék tagjait arra, hogy Kintzig Dénes felett a gyámhatósági jogokat gyakorolják, még pedig azért nem, mert Szőke drt a nyilvánosság előtt meghurcolták, a sajtót félrevezették és mégis bíraskodni akarnak az ügyben, amelyben most fegyelmi eljárás folyik ellenük. Hogy a belügyminiszter hitelt ad e ennek a tulzottan sőtét adatokat tartalmazó beadványnak, az kétséges.

A pénzügyi bizottság ülése. Arad város törvényhatósága pénzügyi bizottsága november 6-án d. u. 5 órakor a városháza tanácstermében ülést tart. Az „Urbán Iván“-féle szanatorium 100000 korona névértékű részvényeinek jegyzéséről lesz szó az ülésen, azonkívül az utadó alap szükségletére felveendő 207000 korona kölcsön felvételéről.

Folytatolagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1911. évi november hó 8-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaboknak: A tanács előterjesztése egyes városi alkalmazottaknak betegség esetére való biztosítása tárgyában. U. az. előterjesztése a vízvezetéki hálózat kiterjesztése tárgyában. A rom. kath. templom énekhar kérvénye fizetés emelése iránt. A községi polgári finiskolák kérelme tűzifa átalány megállapítása tárgyában. A m. kir. belügyminiszter körrendelete a „Vasárnapi könyv“ című heti lapnak kórházak részére való megrendelése tárgyában. Az aradi Állatvédő egyesület segély megadása iránti kérelme. A tanács előterjesztése Jaldisch Ferenc, Dezsi János, öz. Bartos Mihályné, Schlesinger Béla, Róth Zeigmond, Lantner Mátyás, Szabó Kálmán és György, öz. Fischer Lipótné, Olajos József, Gabor János, Lőrinc István, Germán János, Pillás Ilés, Dulka János és társa, Császár Pál, Mehes József, Gligoreszku Péterné, Sziklován János, Péterfi Pál, Bonyádi Józsefné, Veszely József, Miskó Zeigmond, Szabó Kálmán, Soós Mihály, Berén Demeter, Szlapák György, Bányás Demeter, Manga Antal, Igricsán Manuilla, Schreffel Dezső, Hajas Ilés, Gyelán Ilés, Aradi gör. kel. román konsistorium és aradi gör. kel. szerb hitközség által emelt új épületek jövedelmére a községi adoménessége tárgyában. A tanács előterjesztése az „Urbán Iván“ féle szanatorium felajánlott részvényei tárgyában. A tanács előterjesztése a törv. utadó alap javára felveendő 207.000 kor. kölcsön tárgyában.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Vasárnap: Délután: Dollárkirálynő, operett. Este: Peleskei nótárius, bohózat. Diszelőadás Gaál István születésének századik évfordulója alkalmából (B. bérlet.)

Hétfő: Orfeusz az alvilágban, operett. (C. bérlet.)

Kedd: Hölgyek öröme, bohózat. (A. bérlet.)

Szerda: Milliárdos kisasszony, operett. (B. bérlet.)

Csütörtök: Kis gróf, operett. (Bemutató előadás. (C. bérlet.)

Péntek: Kis gróf, operett. (A. bérlet.)

Szombat: Kis gróf, operett. (B. bérlet.)

* A Kőlcsey-egyesület első felolvasása. A Kőlcsey-egyesület felolvasásainak sorozata az idén is gazdag lesz érdekességekben. Budapesti és kolozsvári tudósok és írók az aradi előadók-
kal együtt és külön fognak havonként kétszer a tudást és szórakozást kereső közönség elé lépni. Az első alkalommal a hó 9-ikén a Kőlcsey-egyesület tagjaiból kerülnek ki az előadók. Krenner Miklós dr. alelnök „Forrongó lelkek” című előadásával fogja megnyitni az első összejövetelt. Utána iró bemutatás lesz, mert Csécsy Imréné, a költő református papnak költő felesége néhány lírai költeményét fogja előadni. A fiatal asszony jó tollát egy-egy a sajtóban megjelent verséből ismeri ugyan az aradi közönség, de egész mélységében most fogja csak költői lelkét megismertetni. A befejező előadás Keszler Károly tanítóképző tanára lesz, aki évszázadok változó eszmeáramlataiba fogja belekapcsolni a mai társadalom uralkodó világnézetét. A csütörtöki felolvasás mindahárom szereplője jó előadó, így a Kőlcsey-egyesület közönségének nemcsak tanulságos, hanem érdekes szórakozásra is van kilátása.

* A brüsszeli vonósnyégyes. Óriási érdeklődés előzi meg a december 8-án tartandó brüsszeli vonósnyégyes egyetlen hangversenyét. Jegyek a Klein könyvkereskedésben előjegyezhetők.

* Az aradi Képző és Iparművészeti Társulat 1911. évi november hó 6-án (hétfő) délután 5 órakor a városháza első emeleti tanácstermében választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: A legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. Titkári jelentés. Kiállítás előkészítése. Művészeti bizottság választása. A tanulói rajzpályázat bíráló-bizottságának megválasztása. Pénztáros jelentés. Új tagok felvétele. Indítványok.

* A Peleskei nótárius — diszelőadásban. Elsőnek emlékezik meg az aradi színtársulat Gaál Józsefnek, az első magyar bohózatírónak száz éves születési évfordulójáról. Vasárnap este hódol a színtársulat a nagy író kegyeletének és előadja a Peleskei nótáriust, az első magyar bohózatot, amelynek nemcsak irodalomtörténeti jelentősége van, hanem, amely friss cselekményével, keresetlen helyzeteivel és igazi magyar levegőjével még ma is nagy élvezetet szerez a hallgatóságnak. Hogy a diszelőadás teljesen korszerű legyen, a színtársulat minden változtatás nélkül úgy a játszsa a bohózatot, amint az a bemutatójakor színterült.

* Orfeusz. Offenbach legértékesebb operettjét újítja fel hétfőn a színtársulat. A főszerepeket a társulat elsőrendű énekes tagjai játsszák.

* A dohánygyári leány. Ritkán tapasztalható nagy sikere van az Uránia hatalmas társadalmi drámájának. Ebben a sikerben kétségtelenül egyforma része van annak a minden embert érdeklő témának, amely körül a kis dohánygyári leány története lejtészódik. A világvárosok legsötétebb betegsége és hatóságok által erőlyesen üldözött rákfeneje a leánykeres-

kedelem, amely hálóját ravasszul, sőt ha kell, erőszakkal is kivetí azokra a szerencsétlen természetekre, akiket sorsuk, elhagyatottságuk és szegénységük valósággal kiszolgáltat a gonosz lelkű lélekkufároknak. Általános emberi érdekű történet épea ezért a kis dohánygyári leány szerelmi regénye. Fanny, a szép dohánygyári leány még szerencsésen kerül ki a fertő széléről, mert szerelmese, a gyáros fia meg tudja szabadítani kizsoltól, akik brutális erőszakkal kényszerítik bűnös életre. Óriási érdeklődés fogadta az Uránia szociális jelentőségű darabjának bemutatását és minden előadászon zsúfolt nézőtér nézi végig feszült figyelemmel a kis Fanny szenvedéseit. A vasárnapi előadások már d. u. 2 órakor kezdődnek. 175

* Zigmár barátja vasárnap. (Az Apolló nagy slágere.) A pénteki és a szombati előadások feledhetetlen óriási sikerei után vasárnap is színre hozza az Apolló színház a kinematográfia legtekélyesebb és legnagyobb detektív-drámáját: Zigmár barátját. Ezzel az Apolló színház határkövet állít a mozgóképészet fejlődésében, mert egyetlenegy keppel betölti az egész műsort. A négy felvonásos detektív-történet bemutatása csaknem ötnegyed óráig tart s így a vasárnapi előadásokon más képek nem kerülnek színre. De nincs is erre szükség, mert a hatalmas detektívdráma idegizgató s ennek dacára finoman feldolgozott cselekménye és elsőrangú technikája olyan szórakozásban és látványosságban részesíti a közönséget, amelyet a legnagyobb színű műsorok sem képesek produkálni. A dráma cselekményét mindenki megkapja részletes leírásban az Apolló pénztáránál. 177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 4828

Az olasz-török háboru borzalmai.

— Békekisérletek? —

Távirati tudósítás.

Az olasz török háboru harcéri tudósítói újabb események hiányában arról számolnak be, hogy az eddigi ellenségeskedések során a barbár arabok, de méginkább a civilizált olaszok milyen vérfagyasztó mézárálást vittek véghez. Az olaszok kegyetlenkedése, smelylyel gyermekeket és asszonyokat öldöstek halomra, nagy visszatetszést kelt Európaszerte.

Az itália-ellenes hangulat, a szárazföldön szenvedett vereségek, végül az esős időszak beköszöntése, amely ugyszólván lehetlenné tesz minden hadimozdulatot, békére készíti az olaszokat is és máris újabb diplomáciai lépések történtek a békeközvetítésre, amit ezuttal Ausztria Magyarország vállalna.

A helyzet Tripolisban.

Konstantinápoly, november 4. Az Ikdám tudósítója november 3-án fél hat órai kelettel ezt jelenti: Csapataink Tripolisznak a szárazföld felé eső részén valamennyi erősséget elfoglaltak és fölszólítottuk az olasz csapatok parancsnokát, hogy adja át a várost.

Róma, november 4. Az idegen katonai at-tasék megállapították az olasz hadállások föltétlen biztosságát. Az előretolt csapatok legfontosabb pozícióit az olaszok megtartották. A hadi operáció első fázisát befejezettek tekintik. Egy, a török fogságból megszökött berzaglieri jelentette, hogy az ellenség ötezer arab és kétezer török katona, akik négy csapatra oszlanak.

London, november 4. Tripolisban megkezdődött az esős időszak. A törökök tegnap Mezrit bombázták, két olasz ütég azonban csakhamar elhallgattatta a törökök tüzelését.

Olasz kegyetlenkedés.

London, november 4. Montagu Harold angol tiszt, aki mint önkéntes a tripoliszi török táborban harcol, borzalmas részleteket közöl az olasz csapatok kegyetlenkedéséről. Azt jelenti, hogy az olaszok az arab asszonyokat és gyermekeket lemészárolják és a holttesteket

megcsontítják. Egy mecesetben három négyszáz asszony és gyermek holttestét látta. Valamennyi halott darabokra volt tépve.

Berlin, november 4. Konstantinápolyból jelentik: A porta a nagyhatalmakkal titakozott a miatt, hogy az olasz csapatok Tripolisban a gyermekekkel, asszonyokkal és aggastyánokkal kegyetlenül bánnak.

A háboru halottai.

Berlin, november 4. A Lokalanzeigernek jelentik Tripolisból: Az olaszok október 23-ig 1500 embert vesztek s ezek közül 280 maradt a csatatéren. A kolera dühög az olasz katonák közt. Most 87 kolerás beteg van a katonai kórházban és öt kolerás meghalt. 4000 arabot kerítettek kézre az olaszok s ezeknek tizedrészét, főleg jámbor földmivéseket, asszonyokat és gyermekeket agyonlöttek. A törökök veszteségeiről pontos számadatokat nem lehet tudni. Ez a statisztika nem teljes, mert az oázisokban megszámlálhatatlan holttest hever, a melyeket sem a törökök, sem az olaszok nem akarnak eltemetni. Tripolis környékén még iszonyubban pusztít a kolera a zsidók és az arabok között.

Róma, november 4. A király és királynő Tarrentóba érkeztek, hogy a tripoliszi harc-
térrel hazaszállított sebesülteket meglátogassák. Az özvegy anyakirálynő 20.000 lírát adományozott a sebesülteknek.

Törökország készülődik.

Konstantinápoly, november 4. A porta a Dardanellák erődítményeit a legújabb típusu nehéz ágyúkkal szerelte föl és 5000 főnyi változott legénységet rendeltek az eddigi órség szaporítására. Az éjjeli fényjelzéseket annyira megváltoztatták, hogy csak a beavatott, barátságos hajók juthatnak át a Dardanellákon.

Repülőgépek a harctéren.

Luigi Barzini érdekes tudósítást küldött Tripolisból. Leírja benne az első kísérletet, mikor Gavotti műszaki hadnagy repülőgépről bombákat hajított a török tábor kellős közepébe. Gavotti kémszemlére ment aeroplánján s az ő terve volt, hogy pokolgépeket fog vetni a török csapatok közé. Ezek a bombák Epeziában készült, iszonyu robbanóerejű kézigránátok, amelyek gyutacsosval vannak ellátva s mihelyt földhöz ütődnek, explodálnak. Nem nagyobbak egy narancsnál, de feszítőerejük olyan hatalmas, hogy száz lépés kerületben mindent elpusztítanak.

Mikor Gavotti visszatért veszedelmes utjáról, elbeszélte, hogy 80 kilométer távolságban dél felé találta a török táborát és 700 méter magasságból tisztán kivehette a csapatokat. Félkézze a kormánykereket kellett igazgatnia, tehát kénytelen volt a bombák gyutacsait fogával kihuzni. Sűrű egymásutánban dobálta le mind az öt pokolgépet. A hatást nem tudta megfigyelni, mert mikor a bombák felrobbantak, sűrű füstfelhő takart be mindent, csak annyit látott, hogy a törökök veszettül futottak szerteszét.

Turia, november 4. A katonai kinostár tegnap hat repülőgépet vett át és kipróbálás után utnak indította Tripoliszba. A Parseval III. kormányozható katonai léghajót is elküldték Nápolyba, ott hajóra teszik és a harctéren vizslik.

Közbelépnek-e a nagyhatalmak?

A Neue Freie Presse mai száma jól értesült forrásból azt jelenti, hogy a nagyhatalmak már elérkezettnek látják az időt arra, hogy megkezdjék a békeközvetítés munkáját. A dolog úgy áll, hogy a nagyhatalmak egymás között folytatnak tárgyalásokat és e tár-

gyalások eredményétől függ az, hogy mikor és melyik nagyhatalom vállalja el a békeakció megindítását.

Konstantinápoly, november 4. Pallavicini örgróf, konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet, tegnap felkereste Assim bey nagyvezírt és külügyminisztert és vele négy óra hosszat tanácskozott. Diplomáciai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek a tanácskozásnak és azt állítják, hogy a monarchia diplomáciája fogja vezetni a nemsokára meginduló béketárgyalásokat.

Vasárnapi rimek.

Találkozom egy vaskos urral,
Tele volt dagadt izom hurral,
A kabátján áttünve állt a
Dombora karja, melle, válla,
Dijbirkozó nem oly hatalmas,
Sílányabb a földgolyós Atlas,
Sörfőző olyanra nem biz ma,
Mint e jó urnak szörnyű izma.

Mig bámultam, majdnem feldöntött
De roppant melegen köszöntött.
Biz isten nem ismertem rája
És azt kérdém: „Talán ön Czája?”
S az ismeretlen rám menydörgött:
„Már meg sem ismer, ezor ürdög!”
Ne bámuljon olyan srájtátva:
Én vagyok a házigszdája!
Reggel óta izmosabb lettem,
Mert tudja: súlyt, — házbért emeltem!”

As aradi tanácsházba'
Ültek az urak vitázva;
Azt kutatták, azt vitatták:
Helyes lesz-e a házasság,
Melyre olyan kedvet érez,
Melylyel szimpla grófnóvé lesz
Hercegnóból gyámleánynk...
Engedjük-e? Utját álljuk?

Addig ültek és vitáztak,
Eltelt egy nap, más nap, száz nap;
Nem engedtek s nem tiltottak,
Csak azt végzék egyre: „Holnap!”
Addig tartott így a munka,
Mig a hercegnő megunt
És meglepő izenetben
Azt tudatta: „Grófnó lettem.”

Arad város árvaszéke
Sarkára állt e levélre,
Kissé későn, de kimondták,
Hogy tilalmas e házasság.
Tisztelettel kérdeném még
Arad város árvaszékét:
Fölbontván a házasságot
Hová teszi netalán tán
Esedékes eredményét?

Rendre.

TANÜGY.

(—) Az aradi kir. főgimnázium és áll. fő-reáliskola Ifjúsági Segélyző Egyesülete folyó évi november 12-én d. e. fél 11 órakor a Lyceum emeleti tanácskozó termében választmányi gyűlést tart, melyre a tagok ezuton is meghívotnak.

HIREK.

Ha a bíró ideges.

— *Bírák fegyelmi ügyei.* —

Távküldetés.

Budapest, november 4.

A Haverda fele bűnyből ismeretes Balogh Béla szabadkai törvényszéki bíró neve, aki a tárgyalás befejezése előtt cikkelyeket írt a lapokban és véleményt mondott abban a bűnpörben, melynek szavazóbírája volt. A szegedi királyi tábla, akkor feddesre ítélte Balogh Bélát, a Kuria azonban a csekélyebb rosszalásra változtatta a büntetést. — Egy más ügyből kifolyólag a bíró ma újra dolgot adott a Kuria kisebb fegyelmi tanácsának. Tavaly történt, hogy a szabadkai törvényszék vádtarúcsa elé került Fenyves Ferenc szabadkai hírlapíró sajtópöre. Balogh, aki szavazó-bíró volt, mikor Fischer Jákó dr. védő, a tárgyalás megkezdése után szólni akart, fölugrott helyéről a az ajtóból az elnökre kiáltott:

— Vonuljunk vissza tanácskozni!

— Tűsék a helyére menni, szólította föl Marián Miklós elnök, hiszen még azt sem tudjuk, hogy mit akar a védő.

— Én tudom, volt a válasz, érdekeltségi kifogást akar ellenem tenni, de már elkésett vele.

Hasztalan volt az elnök figyelmeztetése, a bíró betegét jelentett s a tárgyalást el kellett halasztani. A szegedi királyi tábla, mint elsőfoku fegyelmi hatóság, Balogh Bélát rosszalásra ítélte. Enyhítő körülményül vette izgatott természetét s hogy a védővel már évek óta feszült viszonyban él. Súlyosító körülményül pedig, hogy fegyelmileg már háromszor volt büntetve. A Kuria Zsitvay Leó elnöklésével ma jóváhagyta a tábla ítéletét.

A második fegyelmi ügy Császár Sándor, alsólendvai járásbíró esete volt, aki tavaly előzveztetett egy kaszálót és erdőrészt, Szécsi-szentlászlón, melyre özvegy Berzsán Ferencné holtig tartó haszonélvezeti joga volt bekebelezve, ami azonban az árverési hirdetésből kimaradt. Az özvegy körömszakadtáig védte igazát, mire a végrehajtó kivezettette a hivatalból. Amikor azután Vuiskin Lajos a vevő megtudta, hogy a 710 koronán megveit ingatlan csak az özvegy halála után válnék tulajdonává, följelentette a járásbíró, akire a győri királyi tábla fegyelmi tanácsa kimondta, hogy kártérítéssel tartozik a vevőnek. A Kuria ma megváltoztatta az első bíróság ítéletét s fölmentette a bírót a kártérítés kötelezettsége alól.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Az időjárásban egyelőre jelentéshony változás nem várható. — Távküldetés: Változás nem várható. — A hőmérséklet déli tizenkét órakor 11.6 Celsius fok.

— A király egészsége. Bécsből jelentik: A király állapota tartósan jó. A nátha majdnem teljesen elmúlt. A könnyű köhögési inger még megvan. Tartósságát az okozza, hogy az uralkodó nem akar hallani sem arról, hogy kímélje magát és különösen az utóbbi napokban a sok kihallgatáson kénytelen volt sokat beszélni.

— A kereskedelmi és iparkamarák Beöthy Lászlónál. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a magyar kereskedelmi és iparkamarák küldöttségei ma tisztelegtek Beöthy László új kereskedelmi miniszternél és üdvözölték kinevezése alkalmából. Beöthy sorba megszólításával tüntette ki az egyes küldöttségek vezetőit. A kereskedelmi miniszter közvetlen melegséggel köszöntötte Ottenberg Tivadart, az aradi kamara elnökét, aki az aradi küldöttséget vezette.

— A hercegprímás körlevele. Vaszary Kólos liboros hercegprímás ez idei XIV. számú körlevelében közli a pápa döntését arról, hogy jövő évben az ünnepek rendje hazánkban változatlanul megmaradjon. Rendetet tesz közzé az anyakönyvekben való utólagos bejegyzések és anyakönyvi kivonatok kiállítására tárgyában. Ajánlja egy kultuszminiszteri rendelet alapján a Magyar Gazdaszövetség működésének pártolását. Elrendeli az iskolákban a gyűjtést a Gyermekszanatórium javára. Irodalmi műveket ajánl, közlést tesz a zsinati vizsgálatok eredményét, tudatja az egyházmegye személyzetében beallított változásokat és pályázatot hirdet a megüresedett javadalmakra.

— Chorin Ferenc Aradon. Városunk illusztris vendége, Chorin Ferenc dr. főrendiházi tag, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének naggyűlésmű elnöke vasárnap este 6 óra 58 perckor érkezik Budapestről Aradra. Kisérletében jön Hegedűs Loránt dr. orsz. képviselő, a Szövetség ügyvezető igazgatója, továbbá ifj. Chorin Ferenc dr., Stromszky Sándor, Sántori Mór, a Szövetség igazgatóságának és végrehajtó bizottságának tagjai, Szántó Győző a debreceni lovag Vest Ede a temesvári Wimmer Fülöp, a szegedi gyáriparosok fiókjának elnökei, és Fodor Ferenc, a Szövetség titkára. Itt említhetjük meg, hogy az aradi Fiók bétői diszgyűlése, nem mint eddig közöltük 5 órakor, hanem délután 6 órakor veszi kezdetét az aradi Kereskedelmi és Iparkamara székházának disztermében.

— Szélhámos „világgyalogló.” A napokban Aradon járt egy szőke, sovány, kopott külsejű idegen férfi, aki magát Fiebinger mérnöknek mondta és azt állította, hogy már tizenkét éve gyalogol a világban, mert nagy összegben fogadott, hogy bizonyos idő alatt körül gyalogolja ezt a csöpp világot. Aradon a „mérnök ur” — mint minden városban — képes lapok eladásából tartotta fenn magát. Most Szegeden ütötte föl a sátorfáját. De ott kellemetlenül gyalogolt, mert kisütöttek róla, hogy szélhámos. Azt írja róla egyik szegedi lap, hogy Fiebingernek ezzel a szélhámosossággal az a célja, ami a többi daristának. A közörség jóhiszeműségéből vagyont akar kovácsolni és jól akar élni. Hogy nem a világot akarja körüljárni, az faktum. Szegedtől Makó nincs olyan messze, mint Makótól Jeruzsálem és Fiebinger mégis három hét alatt tette meg ezt a rövid utat. A napnál is világosabb, hogy ez nem tiszta üzlet. Különben is Fiebinger Imre még csak szélhámosnak sem zsenialis. Legjobban bizonyítja ezt az a két epizód, a mi Szegeden játszódott le:

Fiebinger Szegeden panaszkodott, hogy nincs pénze. A jószívű emberek szórták a sovány ember asztalára a koronákat és Fiebinger örült, hogy két három hétre lesz mit ennie és könnyebben bírja megtenni a nehéz utat. Gyűltök a koronák és valaki éjjel öt üveg pozsgót ivott meg egy éjjeli kávéházban egy kassziró barátságos társaságban. Ez a valaki Fiebinger volt. A másik eset az sokkal jellemzőbb. Fiebinger egy levelet hagyott az utazókönyvében, körülbelül ez állott benne: „Imriskám, vigyázz az egészségedre és vágasd le a hajadat, mert a feketebogarak megint megszorodnak benne. A telket megvetted, gyere látogass meg bennünket és azután mehatsz tovább. Csokol N. N.” — Ennyit Fiebinger Imréről. Aki három hét alatt csak Szegedről Makóig tud gyalogolni, az nem világgyalogló, hanem darista.

— Jelentés az őszi vetésről. A földmívelési minisztérium a gazdasági tudósítók jelentései alapján ma kiadott jelentésben beszámol az őszi vetésről. A minisztérium jelentése elmondja, hogy az őszi vetés az enyhe és eléggé esős időjárástól igen szépen fejlődik. A korán vetett őszi rozs és búzavetés többnyire szép bokros s a későn vetett ősziak is nagyobbára jól keltek ki. Az őszi repcevetés többnyire jól kelt ki, a lucernás megjavult s az állatokra is nagyon kedvező hatással van a friss takarmány bősége és jó minősége.

— A miniszterelnök a földgáz felhasználásáról. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma este folytatta tanácskozását. Letárgyalták és elfogadták a pénzügyi és kereskedelmi minisztérium költségvetését a így az egész 1912. évi költségvetés tárgyalása befejezést nyert. Az ülés végén Nagy Ferenc interpellációt intézett a miniszterelnökhöz a földgáz ügyében. A miniszterelnök válaszában kifejtette, hogy első munka volt a földgáz és hasonló anyagok jogi helyzetének fixizálása. Miután ez megtörtént, felderítési munkálatok folytak az iránt, hogy hol és milyen mennyiségben fordul elő földgáz. A legutóbbi kissármási erupció okát positive megállapítani még most nem lehet, de az bizonyos, hogy a robbanás a sármási kuttal, illetve annak elzárásával nem függ össze a valószínűleg földrengés következtében történt. A gáznak világítási célokra történendő felhasználására megtették az előkészületeket a vizsgálják is, hogy lehetséges-e majd a gázt Budapestre is elvezetni.

— Vakmerő suhanó. A szép aradi korzót, amely első pillantásra világvárosra emlékeztet, Aradot, rakoncátlan, neveletlen suhanok teszik gyakran élvezhetetlenné. Az inasiskolából csúszva módjára kiszabaduló fickók gyakran akkora rendellenességeket engednek meg maguknak, hogy az urinép ijedten menekül. Ma este ebből a csordából való egyik vakmerő gyermek véres botrányt provokált a Boros Béni-téren. A korzótól fogva követelt egy uriasan öltözött hölgyet és a szájában lévő sippal folyton molesztálta. A hölgy hiába akarta lerázni magáról a suhanót, az egyre nagyobb vakmerőséggel folytatta éretlen tréfáját. A járókelő közönség körében felháborodást keltett ez a tolatkodás és Vámos András lakatossegéd védelmére kelt a megtámadott hölgynek. Figyelmeztette a suhanót, hogy hagyja abba bántó mókáját. A gyerek azonban gorombán felelt, majd megfenyegette a segédet. Vámos ekkor jól arcul vágta a suhanót. Ez pedig kést rántott és Vámosot hónaljra szurta. A segédet elborította a vér, de még volt benne annyi erő, hogy üldözze támadóját és egy rendőr segítségével a Boros Béni-téren el is fogták. Ha a rendőr közbe nem lép, a felbőszült tömeg alkalmasint véresre veri az inast. A rendőrségre szállították és ott kiderült, hogy Rosenfeld Vilmos a neve, 17 éves, s Petróczy asztalosnak az inasa. A főkapitányságon bevallotta tettét. A súlyosan sérült Vámosot a kórházba szállították.

— Ottfelejtett művész. Madarason Halász Alfréd színtársulata a napokban fejezte be előadásait és más városba távozott. A társulat minden tagja elment már, csak Halmos Böske maradt ott, még pedig nem a maga jószántából, hanem mert nem volt több pénze harminc fillérnél. A direktortól kért utazási előleget, de — eddig még ki nem térített okból — nem kapott. A színésznek kellemetlen helyzete a madarasaikat valósággal felbőszítette Halász igazgató ellen, aki alig tud távozni egy városból úgy, hogy vagy a közönséggel, vagy a társulat valamelyik tagjával szemben botrányosan ne viselkedett volna.

— Elszabadult vonat. Ma reggel, mint Brassóból táviratozzák, a predeáli pályaudvarról elszabadult egy tehervonat, de azerancsére nagyobb bajt nem okozott. A vonat tizenhárom kocsiból állott, amelyből tizenegy Romániába azánt áruval volt megrakva. Még tolatták csak egy lokomotívval, amikor a Brassó felé vezető nedves és lejtős pályára került, ahol neki iramodott lefelé. A gyöngye lokomotívval nem bírták föltartóztatni a fék híján levő teherkocsikat s a tehervonat rohant előre. A fűtő utközben le is ugrott róla és miközben lesett, egy kissé meg is sérült. Predeálról nyomban értesítették táviratiilag egész Brassóig az ószasz közbeszó állomásokat, hogy tegyék szabaddá a pályát. A vonatot végre, miután harminc kilométernyi utat megfutott, Brassóban sikerült föltartóztatni. A román lokomotívvezető úgy meg volt ijedve, azt sem tudta, hogy a vonatoképpen hogy jutott. Bej nem történt és kért sem okozott az elszabadult vonat, amelyet aztán visszavitték Predeálra.

— Adományok az aradi hírlapíróknak. Montág Manó ur egy fogadásból kifolyólag 85 koronát nyert, amelyet az aradi hírlapírók segélyalapjának adományozott. Az alap vezetősége ezután mond köszönetet az adományért.

— Doktorrá avatás. A budapesti tudományegyetemen tegnap délelőtti avatták ifj. Pecsenye István ügyvédjelöltet a jogtudományok doktorává.

— Agyonszurta magát. Győrből jelentik: Borzalmas módon lett öngyilkos Sokorai István, zyrórréfalusi hentes. Disznóölő-kését szurta szívébe. Még volt annyi ereje, hogy a kést ki húzta szívéből és visszatette az éjjeli szekrényre. Tettét gyógyíthatatlan szívbaja miatt követte el.

— Eldugulások ellen, melyek a fiataloknál és öregeknel oly gyakran előforduló bélhurut következményeképp mutatkoznak, a kórházakban a Ferencz József keserűvizet körülbelül két-harmad poharas adagokban használják. Ez a természetes gyógyviz a belet görcsök okozása nélkül kimossa a nyelvet megtisztul és nagyobb étvágy fog beállni, a nélkül, hogy a gyomor bármilyen módon meg volna terhelve. A valódi „Ferencz József”-vizet a gyógyszerárban, valamint a fűszerkereskedésekben árusítják. 24—XVI.

— Orvosi körökből. Warner dr. fül-, orr és gégeorvos tanulmányutjáról visszatér. és rendeléseit Temesvár—Belváros, Városház-utca 16. sz. a. megkezdte.

— A gombosi Dunahíd megnyitása. A gombosi új Dunahíd műtárendőri bejárása november 7-én lesz és a hidat a 7 órától 8-ra virradó éjjelen adják át a közforgalomnak. A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett és a gombosi Dunahíd megnyitásától érvényes VII., VIII. és magyar horvát fali hirdetésny ad bővebb fölvilágosítást.

— Birtokcsere. A napokban Aradon a következő birtokváltozások történtek: Nemes Géza és neje eladják az aradi Nádor utca 2. számú házat 150000 koronáért a Telekértékesítő részvénytársaság nagyváradi cégnek. — Vajda István dr. és Lusztig Armin eladják az aradi Vörösmarty utca 1. számú házat ugyanannak. — Szokoly Sándor és neje eladják az aradi Kiss utca 5. számú házat 30000 koronáért Fodor és Reisinger aradi cégnek. — Papp Józsefné és tulajdonos társai eladják az aradi Batthyány-utca 26. számú házat 51000 koronáért Szántay Lajosnak. — Dangi Lujzsné eladja az aradi Munkácsy Mihály-utca 3. számú házat 260000 koronáért Bárdos Imre dr. és Sándor Lászlónak. — Rossmann János eladja az aradi Gyár-utca 8. b számú házat 3200 koronáért Szibrik József és nejének. — Mayer Samu eladja az aradi Széchenyi-utca 4. számú házat 8000 koronáért Tagányi Sándor dr. nak. — Özvgy Kövesdi Ignóné eladja az aradi Attila tér 1. számú házat 26150 koronáért Horváth Imre és nejének. — Bánhidy Antal báró és Bolza Alfonz gróf eladják az aradi Pöltura Pécska-ut 15. számú házat 90000 koronáért az Ingatlan forgalmi és parcellázó bank részvénytársaság aradi cégnek. — Dangi Lajos és Rezső eladják az aradi Boros Béni-tér 15 számú házat 390000 koronáért Birdos Imre dr. és Sándor Lászlónak. — Gyulányi Rezső és neje eladják az aradi Sározy-utca 3. számú házat 14000 koronáért Soltész Rezsőnének. — Bottka István és tulajdonos társai eladják az aradi Választó-utca 32. a számú házat 10000 koronáért Bloch Lajosnak. — Nedelkó János és neje eladják az aradi Trombita-utca 12. számú házat 5800 koronáért Hegedüs Ferenc József és nejének.

— Katona-zene. Ma este a Fehér Kereszt szálloda ujonnan átalakított téli kertjében a helybeli 33. gyalogezred zenekara Zeller Sándor karnagy ur személyes vezetése mellett, válogatott műsorral hangversenyt rendez. 5375

— Ertesítés. Az Aradi Villamossági Részvénytársaság ezúton értesíti a m. t. fogyasztó közönséget, hogy a kábelhálózat mentén e hó 7-én, kedden, déli 12 órától 2 óráig az áramszolgáltatás kábelkapcsolása miatt szünetelni fog.

— Műhímezés kiállítás és tanfolyam. A Singer Co varrógép részvénytársaság műhímezés kiállítása tekintettel a nagy érdeklődésre vasárnap is egész nap nyitva van. A tanfolyam, mint már említettük, oly sikerült, hogy a 2 heti időtartam meg lesz hosszabbítva, így akik a jövő hét elején kezdenek tanulni, azok is teljes és helyes oktatásban részesülnek, mert az oktatás, a budapesti cég tanfolyam vezető nő főnöknője által adatik. Jelentkezéseket elfogadnak a tantolyamon és a cég József főherceget 9. sz. a. üzlethelyiségben. Ugy a kiállítás megtekintése, mint a tanfolyamon való részvétellel díjtalan.

— Ingyenes szabás- és varrás tanítás Aradon. Életre való s a varrás technika tökéletes elsajátítását célzó ujtást vezet be Aradon a Boros Béni-tér 8 szám alatt levő Stern Adolf tulajdonát képező varrógépraktár ambiclióz üzletvezetője: Székely Zsigmond. November havában ingyenes szabás és varrás tanítási tanfolyamot nyit, melyen bárkinek, aki ezen tanfolyamon részt vesz, alkalma nyílik mindent elsajátítani teljesen ingyenesen, ami máynak sok pénzkiadásukba kerül. Székely Zsigmond ezen tanfolyamokat Magyarország különböző városaiban elismeréssel rendezte, amit igazolhat az a számos elismerő levél, amit ő a tanfolyam hallgatóitól kapott. A tanfolyam három részből áll és pedig délelőtti 8-12 óráig uri leányok, délután 3-5 óráig uriaszonyok és este 7-9 óráig varrónők számára. Az ingyenes szabástani tanfolyamra jelentkezéseket, már a mai naptól elfogad a Boros Béni-tér 8. sz. alatt levő gépraktár.

— Teavőkra nézve fontos. Minden teaismerőnek és mindazoknak, akik barátjai egy csésze zamatos, illatos teának, saját érdekében áll, hogy az United Kingdom Tea Company, London angol királyi udvari szállítók, a walesi herceg, számtalan európai kapaitás, intézetek és több ezer szálloda szállítóinak világhírű „U. K.” jegyű teájával próbát tegyenek. Az United Kingdom Tea Company közvetlenül Indiában és Kinában eszközi vásárlásait és így meljában van válogatott finom minőségű teát szállítani. E cég londoni vilanyüzemü berendezései a maga nemében a legnagyobbak Európában. A keverékek a legnagyobb szaktudással és hozzáértéssel állítatnak össze, úgy hogy azok zamata és illata tekintetében a legkényesebb igényeket is kielégítik. Különlegességképpen ajánlja az United Kingdom Tea Company „Kingdom-Melange” keverékét, amely a birmingham-i és windsor-i angol királyi udvarnál, ugyszintén a legmagasabb arisztokrácia körében évek óta használatban van. E világmárka aradi főképvisele: Elias Armin, Atlantika kávé- és teahozatal és Nagy Farkas. Kivánságra készséggel küldenek ingyen és bérmentesen izelőmintát. Felhívjuk szíves figyelmét a hirdetésre. 5407

— A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain Expeller) igazi népszerű házi-szerre lett, mely számos családban már évek óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál stb-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő: sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő házi-szer jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: á 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvényeél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST

Szalay-Lipóczy Salvator-terápia-vállalat
Budapest, V., Rudolf-szabpart 8.

NEUMANN M.

uri szabó

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe
Arad.

Őszi és téli nagy képes árjegyzéke megjelent

Kívánatra ingyenes bérmentve

4217

A siker titka.

Írta: Dr. Eányai Elmér.

A magyar könyvpiacnak, de jó lelkiismerettel lehet mondani a magyar kulturának is, egy év múlva revesztes eseménye lesz. A Tolnai féle tíz-kötetes Világtörténelem utolsó kötete ekkor fog megjelenni s nyomban rá százezer magyar olvasónak a hajlékátá bevonul a modern vállalkozásnak egy olyan nagyszabású ténye, aminő nemhogy nem volt még eddig soha Magyarországon, hanem még csak nem is mertek a kivételre gondolni. Ez a huszonöt-kötetes lexikon, melynek már megvan a neve is: Tolnai Világlexikona. Olyan dolog ez, mint amikor előbb tartják a keresztelőt, mielőtt a gyermek megszületett volna. Arnál érdekesebb így a dolog, mert azt mutatja, hogy várják már a jövőt, hogy nagy várakozásokat fűznek hozzája s mivel tele van a legszabóbb ígéretekkel az érkezése, a körülötte sürgőlködő írók, tanárok, tudósok és művészek mindent elkövetnek érdeme szerint való fogadására.

Meghuzzuk mi is a harangot és elébe kondítunk ennek a nagyszabású eseménynek, mert bár Magyarországon az utóbbi években kifejlődött az a szép szokás, hogy mindenről írunk és mindent a közönség elé hordanak, amiben a botránynak és a szenzációnak legkisebb eleme lappang, ellenben igen komoly kulturális vállalkozásokat csodálatraméltó közönyösséggel agyonhallgatnak, — bennünket nem kötelez semmi arra, hogy mi is hallgassunk. Pláne olyan esetben, mikor tiszteletreméltó és komoly munkásságról van szó, mely ennek az országnak sok-sok ezer polgárát, családját és úgy szegényt, mint gazdagot érdekelni fogja.

Igaz, hogy minden ilyen vállalkozás egyúttal üzlet is, csak hogy a tudományos akadémiák, a népművelő társaságok, a színházak, irodalmi egyesületek is mind üzletek, mert az író nem adja oda ingyen a munkáját, a színház nem ingyen tartja előadásait s az akadémiák is nemhogy ingyen, hanem drága pénzben árusítják kiadványaikat. Egészen rendben van eddig a dolog s az volna épen a legfurcsább kívánság, hogy mikor az élet minden berendezése az emberi munka kölcsönös méltánylására és értékelésére van alapítva, sült galambok röpködjének a levegőben és minden utánjárás nélkül asztalunkra terítsék a legválogatottabb falatokat. Sokkal szerényebb és okosabb az emberiség, hogysen ilyen eldördölő vágyakkal zaklatná magát, melyekben úgy sincs semmi realitás.

De országos érdekű közügygyé válik minden üzlet és vállalkozás, ha tisztességes, szolid alapokon épül és sok ezer embernek van haszna belőle. Gróf Széchenyi István, a leglelkesebb magyar ember valamikor arról ábrándozott, hogy a művelődés úgy el fog terjedni ebben az országban, hogy a kaszinókban, vidéki, községi egyesületekben és a családi házakban minden magyar ember olvasmányai útján értesülhet az ország és a világ dolgai felől s megvitathatja mindamaz eseményeket, melyek a magyarság és az emberiség életét mozgatják. Ez az ideális világ még nem teljesedett, ugyan be nálunk, de már nem is egészen az írott malasztok közé tartozik. A Tolnai Világlapja is a maga szerény eszközeivel és a maga hatáskörében előkészítette tiszteletreméltó fáradságtalan munkájával ennek az új világnak, a folytonosan művelődő és kultúra fenséges szolidaritásában élő Új-Magyarországnak a lassu, fokozatos kialakulását.

És nem kell kicsinyelni csöppet sem az elért eredményeket. Mert ez a vállalkozás ma azt jelenti, hogy nincs az országnak olyan suga, ahol a Tolnai Világlapját és kiadványait ne olvasnák s a magyar író erejének és életrevalóságának becsülete van ezáltal nemcsak a magyar uri és kispolgári társada-

lom körében, hanem a nemzetiségi pntokon is, hol a Tolnai Világlapját minden héten egyforma érdeklődéssel és szeretettel várják. Vigasztaló dolog tudni azt, hogy a gránicokra kitölt csendőrsőkök, a vármegyék őrszobáiban, kaszárnyákban, a faluházán, tengerentúli országokban, a magyar és a nemzetiségi polgárság otthonában épen úgy, mint az olvasókörökben a művelődni vágyó, de szerényebb viszonyok között élő emberek egész tömege, valamint az egész intelligencia megtalálja és kielégítheti szellemi szükségét, mert a vállalat is a maga üzleti igényeivel alkalmazkodik publikumának a vagyoni viszonyaihoz. Ez a felismerés tette a Tolnai Világlapját a legelterjedtebb és legnépszerűbb magyar szépirodalmi újsággá. Következése volt ennek az okos üzleti politikának aztán a hatalmas siker, mely a Tolnai Világtörténelemnek kiadásánál mutatkozott. Nyolcvanöt ezer előfizető jelentkezett eddig a kötetek megszerzésére s ez a szám meghatározó bizonyítéka annak a mohó tanulmánygyásnak, művelődésnek és érdeklődésnek, ami az emberek lelkében él.

A világtörténelemre most következik az ennél is nagyobb és egyetemesebb érdekű vállalkozás, a huszonöt-kötetes Tolnai Világlexikona. Eddig tízenyolc kötetből állott a legteljesebb magyar lexikon s belekerült a beszerzése körülbelül 216 koronába. Tolnai huszonötre emelte fel a kötetek számát s minden kötet hatzáznegyven oldalas tartalommal legalább ezer legmodernebb eredeti illusztrációval fog megjelenni. Az ára egy kötetnek 20 koronás bolti ár helyett előfizetők részére 3 korona lesz díszes angol vászonkötésben. Ime a számításnak az egyik titka, amit ilyen rendkívüli olcsóság mellett meg sem lehet érteni. Mikor Tolnait többek között figyelmeztették, hogy hiba van a számításában, mosolyogva mondta:

— A Világtörténelem megindításánál is mindenféle jóslatokkal ijesztgettek, pedig nekem megvoltak a pontos kalkulációim. Azt mondták erre, hogy valami titoknak kell itt lenni, mert lehetetlenség kilencvenöt krajcárért adni egy eredeti, modern színvonalon álló illusztrációs dízsmunkát. Nos, ez a titok nem is titok, csak számítás, aminek következő a magyarázata. Magyarországon az a szokás, hogy mindenkinek egyszerre százakat és ezreket akar nyerni. Ennélfogva mindenki a legdrágábban igyekszik a portékáin tuladni. Nekem azonban olyan közönségem van, amelyik nem rendelkezik sem százerek, sem milliók felett. Én tehát megelégszem a krajcárokkal is s megelégszem azzal, hogy anyni hasznom legyen, amennyi épen a rafizetésektől megóvjon. Az a legfőbb törekvésem, hogy a közönségem meg legyen velem elégedve, bizalma legyen hozzám, hitelle legyen előtte a kiadványaimnak s lássa is azt, hogy hasznos munkát teljesíték érte. Ha ez megvan, akkor mind a ketten jól jártunk s én is meg lehetek elégedve.

A modern szellemű és nagy koncepciókra dolgozó üzletembernek olyan elvei ezek, melyek előbb-utóbb iskolát fognak a magyar kereskedelemben teremteni. Kell egy kis vakmerőség is az ilyen vállalkozáshoz, ez bizonyos, de már nem kétséges, hogy ez a százezer példányban forgalomba kerülő lexikon is a Tolnai talentumát fogja igazolni. Az olcsóságon kívül még lesznek egyéb speciális nevezetességei is a Tolnai Világlexikonnak. Az illusztrációk a világ legnagyobb lexikon-kiadóinak, a lipcei Brockhausnak, a londoni Encyclopaedia Britannicának, a newyorki International Encyclopaediának és egy elsőrangú párisi francia cégnek legmodernebb és leggazdagabb anyagából fognak kikérülni, miután Tolnai szerződésszerűleg lekötötte maga számára ezt a hatalmas képanyagot. Külön a magyarországi vonatkozású eredeti felvételek és reprodukciók legjava fogja gazdagítani még a köteteket. A másik ujtás, melyben szintén el fog térni az összes eddigi lexikonoktól, az lesz, hogy a legkiválóbb írók fog-

nak részt venni a szerkesztésben s minden kötet úgy lesz megírva hogy ne csak felvilágosítással szolgáljon az az olvasónak, hanem lebilincselje és gyönyörködtesse vonzó előadása által.

Természetesen milliókra menő összegek befektetése szükséges egy ilyen óriási vállalkozáshoz, de a vállalkozás maga is olyan fontos kulturáselekedet, hogy megérdemli a legértékesebb előállítást. És így is jelentkezik, ezekkel az igényekkel a Tolnai Világlexikona. Mert az a rendeltetése, hogy egy-két generáció nevelődjék fel rajta s nélkülözhetetlen tanácsadó legyen minden olyan hazában, hol az embereket áthatotta a művelődés vágya és szeretete. Itt van aztán a vállalkozásnak az a közérdekű pontja, mely indokoltá, sőt szükségessé teszi, hogy írjunk róla. Tolnai tíz év alatt egy egészen érintetlen társadalmi rétegből olyan olvasópublikumot teremtett Magyarországon, aminőt sem az akadémia, sem semmiféle közművelődési egyesület nem tudott elérni. Világtörténelme és Lexikonja ennek a kulturművelődésnek két olyan korszakos ténye, ami a magyar kultúrában maradandóbb nyomokat fog vágni a lehangzatosabb hazafias frázisoknál.

Mit használjunk hajhullás és fejkorpa

ellen

3611

Mint a hajhullás és korpaképződés leghathatóbb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és többszörösen rectificált petroleum kivonat van elismervé. Ezen kivonatot a forgalomban

**Dr. William Patterson
American Hair Petrol**

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható Aradon

**Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria**

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi főlerakat: Barabás és Stefanovits
drogulsták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Naptár. Tisztelettel felkérjük mindazokat, akik helyben valamint a vidéken a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet eddig be nem küldötték, szíveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzánk juttatni.

K. M. Ilyen egyszerű számtani műveletet mindenkinek is így ön is meg tudja fejteni.

Őszi hang. Nem váit be.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza
Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

3602

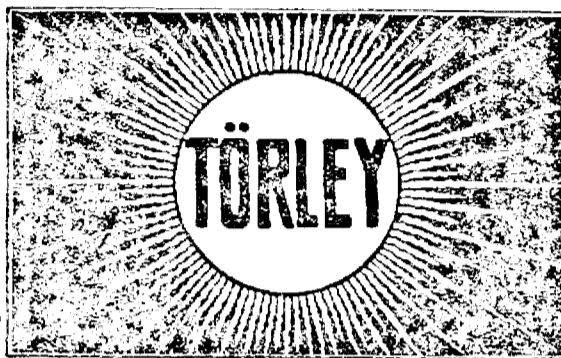
Olesó árak!!

Külön osztály mértékszerűnti rendelésekre.

Vásárra bejövő vidékiek! Décsi Gézánál,
 Ne feledjenek el 60 fillérért 12 darab **Forrai-utca. (Brunner mellett.) Felvé-**
„Enyveshát” fényképet **telek villanyfény mellett esős időben**
 készíttetni. **is történnek!! Ujdonság!! Színes fényképek!!**

Maidt és Schrod

Arad, **Andrássy-tér 17.** (Reinhart-ház.)
Férfi kelengye óriási választékban.
 Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 30 keronától. 2168
Intézeti fiú kelengyek dus választékban.
 Szabott árak! — Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 785

6798

Osztrák járadék aranyban	116.25
Osztrák koronajáradék 4 ^o / _o	91.50
1880. évi osztrák államsorsajegy	157.—
Osztrák magyar bankrészvény	19.80
Magyar hitelbank-részvény	843.50
Osztrák hitelintézeti részvény	647.60
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	735.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.18
Német birodalmi márka	117.75
London vista	241.10
Páris vista	95.8 1/2
20 márkás arany	28.54

Felolós szerkesztő:
Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Vasárnap, 1911. november hó 5-én

Délután 3 és fél óraker mérsékelt helyekkel:

Dollárkirálynő.

Operette 3 felvonásban. Irták: Wilner és Grünbaum. Fordította: Faragó Jenő Zenejét szerzette: Fall Leó.

Kezdeté délután 1/2 4 óraker.

Este 1/2 4 óraker rendezes helyekkel:

B) néret B) bérlet:
Gaál József születésének 100-ik évfordulója
 alkalmával szinre kerül:

A peleskei nótárius.

Eredeti énekes bohózat 3 szakaszban 10 képb. Irták: Gaál József. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Zajtai István Polgár S.	Biróné	H: Fekete A.
Klára, neje Földes E.	Királyó	Novák Iren.
Baczur Gazsi Cs. F.	T. D. rka	Benkón.
Peleskei bíró V. n. I. Jenő.	Vasas nemet	Vass Jenő
Peleskei rektor Győző A.	Vasas nemet	Dely Lajos.
Sugar Laci Ladiszlai J.	Vasas nemet	Dr. Berégi S.
Szegfű Baudi Cseh Ferenc.	Fogadós	Herold E.
Botos, juhász Kulcsár L.	Otheló	K. sziler E.
Kecsi Huszár K.	Da. demónia	Kápolnay J.

Kezdeté este 1/2 8 óraker.

URANIA

mozgófénykép színház.

Gárdó Simonov... Szabadság-tér mellett

Va vasárnap, 5-én november 5

1. Ünnepe a prefektusnál. Humoros — 2. Egy szalmaszál miatt. Komikus. — 3. Színész mint katona. Humoros.

A dohánygyári leány a leánykereskedők hádjában.

Szenzációs társadalmi drama 2 felvonásban. 14.00 metet

Előadások d. n. 2 óraker kezdve este 11 óraker

Helyek: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óraker.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-patolában.
 azaz Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.
 Ma vasárnap, 1911. november 5-én:
 Zigmár barátnője vagy a
tolvaj királynő
 (Cartouche hercegnő.) A legszenzációsabb és legújabb detektív sláger 4 felvonásban.
 Előadások délután 3 óraker.

NYILTÉR.*

Köszönet.

Nem mu'aszthatjuk el ez uton hálás köszönetet mo' dani Nagyságos dr. Zimmermann Károly k. rházi igazgató urak azért, hogy leányunkat orrbajából oly sikeresen kigyógyította.

Nagy Adolf és neje

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, november 4

Készáru.

Amerika 1/2 el olcsóbb. Kínálat, vételkedv gyen
 góbb, 10 ezer mm. tartó t.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Dél	2 órai
	szárat	szárat
Buza 1912. áprilisi	11.96—11.97	11.89—11.90
Rozs 1912. áprilisi	10.48—10.47	10.39—10.40
Tengeri 1912. májusi	8.12—8.63	8.57—8.58
Zab 1912. áprilisi	9.68—9.69	9.63—9.64

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. november 4

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10.95	11.03
77	11.05	11.10
78	11.10	11.15
79	11.20	11.25

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10.85	10.90
Rozs	9.30	9.35
Arpa	8.40	8.45
Zab	8.55	8.60
Tengeri	8.90	9.—
Tengeri (új)	7.60	7.65

Budapesti értéktőzsde (Táv. jeleztes)

— November 4 —

Magyar aranyjáradék 4 ^o / _o	110.70
Magyar koronajáradék 4 ^o / _o	90.80
Magyar koronajáradék 3 1/2 ^o / _o	79.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	92.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsajegy kölcsön	215.—
Tiszaszab. és szegedi sorsajegy kölcsön	153.—
Osztrák járadék papirban	91.50
Osztrák járadék eszűtbe	94.75

SALAMANDER
 cipők elárusítása.

Oriási választék
 valódi amerikai
VADASZ-CZIPÓKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 16 K. 50 F. luxus kivitel 20 „ 50 „

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 szám.

Kitűnően megvéd a
MATTONI FELE
GISSHÜBLER
 SAVANYUVIZ
 sokféle infectiosus
 bajtál; a gyászta
 granulizáltkibáti
 lakal.
 Több apítékunknál itnyeszen bevált.

Kérjük mindenütt a kónes

Gyógyi gyógy- és borvizet

mely biztos gyógyhatásu a gyomor és bél minden bántalmainál, köszvénynél, cukorbajnál. Főelárusító:

Kardos Miklós

ásványvizkereskedő Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon szám 647.

A vizet kívánatra házhoz és vidékre szállítja.

Krausz Paulin

120.000 kötetes kölcsonkönyvtára

használati kölcsöndija havonként: K. 1.40, vagy
kötetenként 10 fillér, vidékre K. 2 feljebb.

Minden magyar, német és számos francia
és angol mű raktáron.

Legujabb magyar művek: Biró Lajos: Nyári zivatar: A császár; Más férfiak. Bernstein: Utánam. Herczeg Ferencz: A fehér páva. Farkas Pál: Egy önkéntes naplója. Kóbor Tamás: Egyveleg; Egy jogász naplója. Lovik Károly: A préda; Egy barátságos ház története. Malonyai Dezső: Az öreg méltósága. Mann Tamás: A boldogság akarása. Révész Béla: A lárva mögött. Ritook Emma: Négyen a tűz közül. Schnitzler: Mici grófnő; Anatol. Strindberg: Számum; Szomaházy István: VIII. Henrik Vilmos. A karmester. Hellerné. Wedekind: A hőstenor stb. stb.

Németben: Ballestrom: Schloss Monrepos. Ihre Majestät. Palazzó Iran. Boy-Ed: Hardy von Arnsberg. Anatole France: Auf dem weissen Felsen. Georgy: Familien Glück. — Eschstruth: Die Roggenmuhme. Heimbürg: Familie Lorenz. Die lustige Frau Regino. Brandenfels: Der Stallbaron. Michaelis Karin: Rachel. Betty Róza. Ompteda: Margret und Ossana. Prinzess Sabine. Strindberg: Das Buch der Liebe. Suderman: Die indische Lilie. Vohs: Zwei Menschen. Zobeltitz: Die herbe Gräfin stb.

Nagy alkalmi vétel folytán mélyen
leszállított árak!!
Magyar és német remekművekben, szépirodalmi munkák, felvágott de új könyvek féláron alul. Meséskönyvek. Imakönyvek, olvasók, szent és világi képek keretben és lapban, legfinomabb rézmetszetek.

Festőminták

talkészlete folytán minden elfogadható árban,
nemkülönbben kölcsönzésre is

30 fillértől feljebb.

Teljesen új mintájú remek ablakpapír 90 fillértől feljebb.

Nagy fogyasztók
különös figyelmébe!

Gyönyörű szekrénycsikok,
papírszalvéták 100-100 levél-
papír és minden egyéb cikk
gyári árban.

5395

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin,

könyv- és papírkereskedése, Arad, színház-épület.
Városi és megyei telefon 511.

A legelegánsabb női felöltők
csak

GYÖRGY MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők
Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD
ANDRÁSSY-TÉR 8

à Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a legelegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

Stock-

Cognac Medicinal

hivatalos ólomzár-
ral ellátott palac-
kokban mindenütt
kapható.

5375

Camis és Stock

gőzüzemű gyárból

BARCOLA.

Jó teához: nem kell reklam
hanem finom

RUM szükséges, amely
már literenként 2 koronától kezdve
kapható 5335

a Körösvölgyi Pálinka Raktárnál
Schwarcz Pál vezetése alatt
Andrássy-tér 5. (Almay-palota.)

Ugyanott valódi kisüsti szilvo-
rium, törköly, seprő, cseresznye és
baraczk pálinka
gyári árak mellett beszerezhetők.

ALUMINIUM

házi és konyhaedények, turista cikkek,
célszerű újdonságok terjesztésére
Arad és Arad-
megye részére **egyedüli képviselő**
ügyes, 5-10,000 korona tőkével rendel-
kező kereskedő részére, ki teljes tevé-
kenységét ezen üzletnek szenteli, átadó.
Ajánlatok referenciák és eddigi működés
megjelölésével Doz. D. ZELLNER, WIEN,
„POSTLAGERND“ intézendők! 6896

Nyilttér.

GARAI KÁROLY
RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA
ARADON
JÓZSEF-FŐHERCEG-ÚT N.
TELEFON 847.

5371

a 20. század varrógépe.

Csakis céglünk üzleteiben vagy azok
ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Arad, József főherceg-ut 9.
(Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtömeshez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik.

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNYNYEBBEN
EMÉSZETHETŐ

ARZÉNES VIZ
VÉRZEGÉNYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDÉSEKBE

MARGIT
GYÓGYFORRÁS
BEREGMEGYE.

A gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha VÉRZÉSEK esete forog fenn.
Megrendelhető: ÉDESKUTY L-nál Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson. 6947

American Shoe Company Ltd.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII., Erzsébet-körut 42. szám.

Kizárólagos elárúsítása a következő világhírű és elsőrangú amerikai cipőgyártmányoknak:

Urak részére:
Edwin Clapp and Son
Barry
Walk-Over
Commonwealth

Gyermekeknek:
Piehler.

Hölgyek részére:
Sorois
Cousius
Laird Schober
Queen

Kérje ujonnan megjelent képes árjegyzékünket.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1911. november 16. és 17-én kezdődő
XXIX. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy 12.— korona || 1/4 sorsjegy 3.— korona
1/2 " 6.— " || 1/8 " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
4/4	4/4	4/4	4/4	8/8	8/8	8/8
	36060	36051	55801	55810	55824	
	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi

február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronát

nyert. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereeményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 5244

Alapítottatott 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközö'tetnek.

ÚJ NYOMDA ARADON!

Tisztelettel értesitem Arad-
város és környéke n. é. közön-
ségét, hogy

Aradon, a Tököli-téren

(Román templom mellett)

modernül berendezett

KÖNYVNYOMDÁT

nyitottam. Elvállalok mindennemű
könyvnyomdai munkát **gyors**
és **modern kivitelben ju-**
tányos árakon.

5347

Szives pártfogást kér:

Szüts Mihály

Nemcsak a helybelieknek, hanem a vidékieknek is fontos, ha bevásárlásait az
Asztalos Sándor-u. 4. sz. a. levő

CSIPKE ÁRUHÁZBAN

eszközli, mert a téli dolgok már mind meg-
érkeztek és azokat bámulatos olcsón árusítom.

Kérem az alant jegyzett árjegyzéket elolvasni.

Tiszta gyapju női angol keztyük csikos és sima 35 kr.	Bélelt glace keztyü, (női) 75 "
Tiszta gyapju férfi angol keztyük csikos és sima 35 "	Trico ingek jäger (férfi)... .. 90 "
Gyermek gyapju angol keztyük, csikos és sima... .. 20 "	Trico ingek jäger (női) 85 "
Női harisnyák, jäger, csikos és sima 75 "	Trico nadrág, jäger (férfi) 80 "
Férfi Sockni, jäger... .. 45 "	Trico nadrág, jäger (női) 75 "
Női harisnya, kötött 25 "	Gyermek tricok, jäger 50 "
Gyermek gyapju gamaschni 45 "	Flanel blousok... .. 75 "
	Szövet blousok 120 "
	Flanel pongyolák 270 "

Olcsón beszerzett áruk

Csipke szövetek nagy választékban

Fiu ingek fehér R chiffon 85 kr.
Fiu ingek színes zephir 85 kr.
Férfi ingek RR chiffonból 99 kr.
Férfi háló ingek 1 frt 20 kr.
Női ing R chiffonból 75 kr.
Női nadrág R chiffonból 74 kr.
Klott alj dupla fodor 1 frt 50 kr.
Lüszter alj dupla fodor 1 frt 50 kr.
Selyem alj 3 frt 75 kr.
Miedervédő, batiszt, himzett 45 kr.
Taft, selyem 70 kr.

Csikos selyem blousoknak 65 kr.
Gyermekruhák 75 kr.
Eszényök, férfi és női 1 frt 20 kr.
Batiszt blousok 1 frt 50 kr.
Selyem batiszt blousok abgapest 1 frt 20 kr.
Leány ingek R chiffon 48—65 kr-ig.
Leány nadrág, reform 65 kr.
Leány lüszter kötök, minden nagyság 75 kr.
Zsebkendők tucatja 58—1'20-ig
Gallérok, csak 7 krajcár
Kézelő párja 68—kri-ig

Női harisnya 3 pár 50, 65 kr. és 1 frt
Kézimunka congré kezdet 1 frt 25 kr.
Csipke, méterje 1 kr.-tól
Csipke szövet 25 kr.-tól
Csipke gallér 50 kr.
Cérna keztyük 15 kr.-tól
Férfi nyakkendők 10 kr.
Glasé keztyük rendes 58—85 kr.
Glasé keztyük, fehér hosszú 1 frt 50 kr.
Női nyilas harisnya 39 kr.
Nadrágtartók 30 kr.

Csipke és csipkebetétek nagy választékban

Ezen felsorolt áruk mind jó és tartós minőségűek.

Azonkívül érkeztek nagyobb mennyiségben horgolt berliner kendők, nimalaja kendők, plédek, kötött mellények, női kötött és trico gamaschni. Gyermek caracül kabátok. Kötött és selyem sálak. Finom schweitz-i himzések. Storok, csipkefüggönyök, tüll ágytakarók, valódi reform fűzők. Női lüster és klott kötök. Linoleum szőnyegek. Finom női fehérnemű. Szörme áruk. stb. stb.

Meglepő olcsó árak!

2597

Meglepő olcsó árak!

Kérjük a t. vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni.

Tisztelettel

Csipke Áruház.

APRÓ HIRDETÉSEK
folytatása.

INGATLAN.

Ház eladó

Fejsze-utca 80. sarok telek és ház. Bővebbet ugyanott. 5051

Ház eladó

Jó termő szőlőskerttel ugyanott telek szőlővel beültetve eladó. Borona-u. 29. 5130

Eladó ház a Pécska-ut

12. sz. a. beltelkes félemeletes ház, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítás özv. Barthl Jánosnál Rákóczi-utca 9. 5303

Magyar-utca 26. sz.

Ház eladó. Bővebbet Dr. Ursu János ügyvédnél, Máriaradnán. 5362

Eladó magánház.

Dessewffy-utca 7. sz. a. új ház fürdőszobával, előnyös feltételek mellett, eladó. 5011

Eladó 5382

Gyórokon egy szép magas földszintes ház, mely áll 3 szobából, konyha és mosókonyhából, éléskamarából, nagy pincével és nagy udvar gyümölcsfákkal van tele. Érdeklődők forduljanak Lengyel István malomtulajdonoshoz Gyórok.

10 %-ot jövedelmező

kisebb sarok bérház, Szabadságtérhez közel, 15 ezer frt. értékben eladó. Ügynökök kizárva. Cim a kiadóban. 4505

Kerékpáros

Gyorsfutár Vállalat ::

Telefon 848.

Iroda: Atzél Péter-utca 1. szám. (Zrínyi-utca oldalán.) 8412

Segéd

Fővárosi rövid, szövött és norinbergi, nagykereskedésnél

FELVÉTELIK.

Ajánlatok az eddigi alkalmazás megjelölésével „Jövő 1000” jellegre Blockner I. hirdető irodájába, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. intézendők. 6714

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára
Weltzer János-utca 2. szám.
Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb áron. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakszertő-javító-műhely.

**Biztosítom,
hogy nem bánja meg**

ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb és modern hárfa ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi

ZINNER

VILMOS 8102

műorás és ékszerész üzletét

Forray-u. Szabadságtéri sarok-épületben.

Keresünk

azonnali belépésre jó írásu fiatal-embert, kit mint cukor-raktárnokot alkalmaznánk.

Mezőhegyesi Cukorgyár Igazgatósága. 5398

HYPNOTIZMUS.

A SIKER TUDOMÁNYA.

Tisztelt olvasó! Vajon eszébe jutott-e valaha afelel gondolkodni, hogy mi az oka annak, hogy némely ember k sikert aratnak: hogy mind az, amit megérintenek, aranyra változik: hogy vagyont, állást, hatalmat és befolyást szerzenek, anélkül, hogy vajmi nagy fáradságot kifejtenének? Az ilyen egyeneket barátok környékezik; mindenütt tisztelik és becsülik őket: a társadalomban kiváló helyet foglalnak el és számos kitüntetést aratnak látározlag minden megerőtetés nélkül. Elmékedtet-e mind erről? És tudod-e, hogy mi ennek az oka? Kemény munka? Dehogya. A szegény ember sokkal keményebben dolgozik, mint a gazdag. Szülő? Hízen kiváló férfaink legelőbbje alacsony származású. Szerencse? Sok szerencsés ember hal meg szegényen és barátlanul. Mi megmondjuk az okát. Az életben aratott sikereket a titka az egyéni befolyásban rejlik, azaz abban a tehetségben, mely másokat arra készíti, hogy egy gondolkodzanak, mint önönmagad; hogy megnyerjék bizalmukat és barátságukat és hogy rábíradj őket, hogy téged vállalatidban táogassanak. Egy titkos erő létezik, mellyel ellenállhatlan egyéni befolyást gyakorolhatsz és lekötölthatsz, bármennyü betegséget vagy rossz szokást elhajolhatsz és lekötölthatsz, bármennyü akadályt legyőzhatsz és bárkit győztesz és műtét nélkülözésével gyógyíthatsz. Mi a neve? Egyéni magnetizmus vagy hipnotizmus. Ez az alapja a sikernek minden foglalkozásnál és vállalatnál.

A MI SIKERT HOZ.

AZ ISTENI ELŐRELÁTÁSTÓL ÖRÖKSÉGÜL ADOTT TEHETSÉG.

TANULJ OTTHON DIJMENTESEN.

Eppen most becsátjuk köze a század legelőbb könyvét, mely a hipnotizmus, egyéni magnetizmus, magnetikus gyógykezelésről stb alapon tárgyal egy egyszerű nyelvezetben, hogy egy gyermek is megértheti. A könyv szerzője Dr. X. La Motte Sage, bölcsész és teológus, az új kor legbírevesebb hipnotistája. A mű új, titkos, közvetlen módszerekről szól, mely bármely intelligens személynek lehetővé teszi, hogy ezt a misztérikus tudományt otthon néhány nap alatt megtanulja és hogy a tehetségét barátai és a vele közlekedők felett, ezek tudta nélkül gyakorolja. Abszolút sikert garantálunk 5,000 korona pénz-bírság mellett. Ezen reaktív könyvek köszönhetik sokan, hogy most 10,000-25,000 koronát kérésnek évenként; néhányan roppant vagyont szereztek.

RITKA TITKOKAT TARTALMAZÓ KÖNYV. INGYEN KAPHATÓ.

Könyvének szerzői jogát azon feltétel alatt adta el, hogy tíz ezer ingyen példány osztassék szét a körönség között. Ezt a feltételt most teljesítjük. Mindenki kaphat egy ingyen-példányt, bérmentesen. Tízfilléres levelezőlap vagy 25 filléres levelezőlapgal ellátott levél címzendő:

NEW-YORK INSTITUTE OF SCIENCE,

Dept. 115. F. ROCHESTER, N. Y., U. S. A.

„Ez a nagy mű arannyal többet ér. Telve van titkokkal és sok benne a meglepő. Tanulj értékre nevére, legközelebb állnak a szent írás tanáshoz. Mindenki kaphat egy ingyen-példányt.” WELLESER PÁL, lelkész, Gorham, N. Y. Műtán e mű magyar, francia, német, angol és spanyol nyelven van köztéve, bármely k nyelvvel közöl kapható. 6539

Csillárok, Villamos felszerelések

legelőcsöbbsen

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (szécszerház)

Aki rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkötőbb fájdalom-nélküli gyomortisztító hájiszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 4 fillér. 12 üveg franco K 480. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPATI JÁNOS

gyógyszertárban 4675 ARAD, BOROS BENI ÉR.

Az uri közönség

b. figyelmébe ajánlom legújabb szinpompás homespunes és cheviot, valamint double-velour különlegességeimet, melyekből legdivatosabb fagonszerintsacco, jaquett öltönyök és raglanok rendelkeznek meg cégemnél. 3887

Szolid és pontos kiszolgálás! Schäffer Henrik Arad, Andrassy-tér (Bing-ház.) Telefon 208. Alapított 1896. évben.

A VILÁG LEGJOBB

TEA!

Az angol király szállítói

Különlegesség:

„Kingdom Blend“

Az angol király five o'clock teája.

Awalesi herceg szállítói

Az „U. K.” teák módfelett kiadósak és zamatosak.

Főraktár: Éles Ármán, „Atlantika“ kávé- és tea-behozatal, Nagy Farkas és kapható jobb fűszer- és csemegekereskedésekben. 5407

Ha rovatban minden hét-
napon belkötésnek ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József (44-ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 461. sz.
Beérkezéskor: 257. sz.

Apró hirdetések felvételére a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útjának útján — a szerkesztés a névvel — vagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzé-
teszhető megnevezés nélkül, (a jellegre levélbélyeg helyett) a kiadóhivatal, az esetekben, választékban megjelölendő. Az apróhirdetések díja a sorok száma szerint számítódik. Minden sor 6 fillér, vastag-
gabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 20 sor. A vastagabb betűkkel kívánt sorok a hirdetésben előforduló sorokhoz képest kétszeresére számítandók. A hirdetés a kiadóhivatal
hivatala díjazással megvesztendő. HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás” rovatát használja

Aradi Cipézek

Termelő Szövetkezete fióküzete:
Csermón, Weinberger Menyhért. 8451

Saját nevelésű fölös számú angol faimalec bármily mennyiségben eladó. Megtekinthető mindenkor közbenjöttömmel. **Hubert József** szappangyára Arad, Szabadság-tér 8. 5288

Új női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szives figyelmét felhívom Arad, Forray-utca gr. Hunyady-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divatteremre, ahol legelegánsabb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitűnő tisztelettel Havas Gizella 4931

Eladó

egy jókarban levő két lóerejű Ottó-féle gázmotor, összes hozzátartozóival, transmissió, szijjak, hűsítő kazán, stb.

Tea törmelék

finom, zamatos logolcsóbban Vojtek és Weisznál. III-5251

Irógép

használatlan, alkalmi vétel, gyári árban eladó. Megtekinthető: Pollak fűszer-kereskedés, József főherceg-ut 11. 4497

Nappal elegáns fotel,

éjjel kényelmes ágy a Szopper-féle szabadalmazott zseliye (fotel) már 95 koronától kezdve. Divánok, ottománok, összecukható párnázott vaságy vagy három rétegű afrik matracok, ruganyos matracok, levarott szalmazsákok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és díszítő Arad, I. József Vilmos-utca 1-2. sz. 4065

Vásáron át

Imakönyvek, szentképek kerettel és lapban, meséskönyvek, papíráruk, diaphania ablakpapír, lámpa-ernyők, iskolatáskák, stiltartók és minden egyéb áru mélyen leszállított árban kapható Krausz Paulin, színházépület. 4481

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv és papír kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz. 2551

Biztosítom,

hogy nem bánja meg, ha fölkeresi az Amerikai cipőárúházat Salacz-u. 1., ahol jól és olcsón lesz kiszolgálva. Ugy férfi, női és gyermek cipőkben állandó nagy választék van. Teljes tisztelettel Róna Jenő. 3983

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és Weisznál. III-5251

Tűz fa

fűrészelés ölenként 2 kor. 40 fillér, valamint aprított tűzifa kapható. Dengl fatelep, Kossuth-utca végén. 5204

Képhezetekből 4301

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszmű áru kereskedésében. Telefon 568. Üvegezést is elvállal.

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozokban 25% engedménnyel lesznek kiárulva Ingusz I. és Fia könyv és papírkereskedésében Andrassy-tér 16. Maurer-féle kilométer automobil- és kerékpár térkép ára 60 fillér. 555

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szereshetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Eladók

teljes fűszer állványok felszerelésel, portállal, kívánatra áruval. Kossuth-utca 56. 4469

Egy márvány asztal,

3 kerti szék, cserépkályha, modern villanyluszter többféle házicikkek, nagyon olcsón eladók. Özv. Hay Józsefné, Lujza-utca 3. 5361

Földbirtokot

keresek megvételre. — Ajánlatot Weitzer János utca 1. sz. II. em. kérek. 5384

Amerikai és angol

gyártmányú uri és női cipők nagy választékban raktáron Klein József cipőüzletében Arad, Petőfi-utca. — Városi és megyei telefon 826. szám. 8725

Csibabalom

alig használt, pedálos, Sunda-féle eladó. Megtekinthető Kiss Ernő-utca 7/a. 5376

KIADO LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölösleges zaklatást zúdít magára a lakóra. Hirdessen az

„Aradi Közlöny”

apróhirdetéseinek „Lakás” rovatában és minden alkalommal a kiadóhivatalnál kaphat kedve szerinti lakót.

Kiadó

Erzsébet-körül 80. I. e. egy külön bejárati utcai szoba butor nélkül, esetleg butorozva. 5380

Kiadó

Dobó-utca 6. szám alatt, a Ferenc-téri polgári iskola mellett újonnan épült házban az I. és II. emeleten udvari kétszobás lakás, fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségekkel. Ugyanott egy magtár vagy raktárnak való pince is kiadó. 5245

Modern uri lakás

5 utcai szoba, nagy erkélyvel, elő-, fürdőszoba és komplett mellékhelyiségekkel, kiadó Boros Benitér 20. alatt, I. emelet. Értekezhetni Brandeisz Henriknél ugyanott. 5340

2 szobás

szép családi lakás, vízvezetékekkel stb. Nagy Sándor-u. 5. sz. alatt elköltözés miatt azonnal kiadó. 5338

Anilich Lajos-n.

7e. sz. házban 2 és 3 szobás utcai lakások azonnal kiadók. 5406

Modern két szobás lakások

központi fűtéssel és állandó melegvíz ellátással Orczy-utca 8. szám alatt azonnal kiadók. Bővebbet a házfelügyelőnél. 5409

A poloska

teljes kiírtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-5251

KÜLÖNFÉLE.

Wertheim Jenő

English House uri szabó műterem Arad, Boros Beni tér 6. 5229

Cholera és minden fertőző

baj ellen biztos óvszer a Menthol-szesz, ára 40 fillér, nagy üveg 1 kor. Földes gyógyszerár. II-4731

Nagyobb birtok vételéhez

és elparcellázásához társat keresek kevés tőkével. Ajánlat küldendő „Haszon” jeligére az aradi főpostára postrestante. 5389

Két fiatalember

intelligens izraelita családnál felvétetik teljes ellátásra. Modern lakás, esetleg zongorahasználattal. Petőfi-utca 10. I. em. 4. ajtó 5393

Két intelligens fiatalembert

elfogad uri család kosztra havi 70 koronáért. Esetleg teljes ellátásra is. Csiky Gergely-utca 25. 5352

Épület és díszmű bádogos

munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken **Stamant Jenő Weitzer- és Kazinczy utca sarkán** (Polgári Iskolával szemben.) 2681

Elegáns

bérrautók

turára, napra, órára Deák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 2721

Képkörözés üzletshelyezés

N. 6. közönséget értesítem, hogy képüzletemet és képkörözés műhelyemet Salacz-utca 3. alól Weitzer J. utca 9. (új leányiskola épületbe) helyeztem át. Tisztelettel Freimann József. 5311

Ha nem jól eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves étel tápparabot. III 5251

A gyermekek számát

2 vagy 3-ra korlátozni akar és sok pénzt takarít meg. A biztos utmutatást ehhez — melyre vonatkozólag sok ezer hálalrat érkezett be, 90 fillér magyar bélyeg ellenében diszkrétan küldi: Frau A. Kaupa Berlin S. W. 266 Lindenstrasse 51. 1224

Fontos!**Fontos!**

Aradi őszi vásár!!

Nézze meg minden aradi és vidéki vevő az ujonnan berendezett,

feltűnő olcsó árakkal ellátott

40 utcai és kapu alatti kirakatot

FISCHER SIMON

Nagy áruházában

Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt.